

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Negyedévre . . . 2 „ — „

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.

Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.

Negyedévre . . . 3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a bétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, április 16.

Ézsau nagyon éhes.

Alighanem igaza van Bethlen András grófnak, az erdélyi ev. ref. egyház főgondnokának, aki azt gondolja, hogy Ézsau mikor egy tál lencséért lemondott első szülöttségi jogáról, — nagyon éhes lehetett. A kormány kongrua javaslata is olyan értékű csak, mint az a tál lencse volt: csak azért lehet vele megkínálni a felekezeteket, mert — nagyon éhesek.

Negyven évvel ezelőtt, mikor a protestáns egyház autonómiáját pátensekkel akarták összetörni, Tisza Kálmán azt hirdette, hogy nem szabad a magyar protestáns egyházat a történelmi jog alapján a kegyelem alapjára helyezni. És megindult a küzdelem a protestánsok autonómiájának védelméért. És a protestáns autonómia legelső védelmezői a kath. főpapok és főurak voltak. Ma pedig Tisza Kálmánék nyújtják protestáns vezéreiknek a kegyelem kenyeret, a tál lencsét, — cserébe az őszi autonómiáért. És a protestáns autonómia védelmére már megjelentek a küzdőterén a katolikus főurak Apponyi Albert és Zichy János grófok személyében.

A hajdan kurucz hirben állott magyar protestáns egyház most servilissé lenni készül, — azt mondja Bethlen András gróf, a főkurátor. Hogy ennyire jutott — nagyon éhes lehet és ezt az éhséget az egyházpolitika okozta.

Akik legjobban tolták az egyházpoli-

tika szekerét, azok érzik legelőször annak keserű gyümölcsseit. A protestánsok néhány év óta nem győznek eleget panaszkodni konventjeiken. Két évvel ezelőtt itt Nagyváradon tartotta a tiszántúli kerület konventjét. Szomorúan jelentette a gyűlésnek egyik előadó, hogy az elmúlt évben azon ifjak közül, akik a debreczeni kollégiumban tettek érettségét, egy sem jelentkezett a papi pályára. A többi jelentések pedig arról szóltak, hogy a házaspárok közül sokan nem veszik igénybe az egyházi áldást, a vallási élet lazul, a hivek száma apad, a nazarénusoké és felekezetnélkülieké növekedik. Nem régeből a statisztikai hivatal közölte, hogy a vegyes házasságok révén a múlt évben 750 családot vesztett el a protestáns felekezet.

Tegnapelőtt ugyancsak itt Nagyváradon tartotta közgyűlését a bihari ev. ref. egyházmegye. A szomorú jelentések egész sorozata érkezett a gyűlés elé. A tiszta református Csökmő községben 111 család 148 taggal lépett ki a hitközségből és felekezetnélkülivé lett. Az esperességben nagy a tanítóhiány és 8 felekezeti iskola megszűnt.

Pedig más egyházkerületekben még rosszabbak az állapotok. Baranyában 400 százalék a reformátusok egyházi adója. Egy telkes gazda 25 frtot fizet egyházi adóba, míg Tisza Kálmán csak 50 frtot.

Valóban nagy az éhség. Csak az indokolhatja azt a különben érthetetlen körülményt, hogy ezt a minimumot is készek elfogadni olyan feltétel alatt, mely

kiszolgáltatja felekezetük lelkészeit a szolgabírák önkényének.

Tisza Kálmán azzal vigasztalja magát és felekezetét, hogy ez nem az egyházpolitika következménye, hanem csak annak, hogy most már javultak az ország pénzügyi viszonyai s így megkivánhatják az országtól ezt az áldozatot. Meg, még többet is. Kossuth Lajos utcának kiszélesítése többbe kerül az országnak, mint az egész kongrua rendezés. Ezek a szegény lelkészek pedig talán többet érdemelnének, mint Budapestnek egyetlen utcája. Ha rendezettek az ország pénzügyi viszonyai, miért nem adnak többet és miért adják azt a kicsit is kegyelemkenyér gyanánt?

Ugy látszik, hiába adnának. A kongrua rendezéssel nem lesz rendezve a protestáns egyháznak legfőbb baja. És ha még autonómiáját is megnyirbálják, szomorú sorsnak néz elébe a magyar protestantizmus. De sorsáért csak önmagát okolhatja.

Törvényezik az 1898-ik évi költségvetésről.

A tegnapi hivatalos közli egész terjedelmében a folyó évi április hó 11-én szentesített 6-ik törvényezikket.

A törvényezik az 1898. évi állami költségvetésről szól.

Főbb tételeiben a következők:

Rendes kiadások:	449,019,228 frt,
Átmeneti „	14,536,378 frt,
Beruházási „	35,170,964 frt,
Kiadások főösszege:	498,726,570 frt,

A „TISZÁNTUL“ TÁRCZÁJA.

A kiből nem lehet embert faragni.

Irta: Kincs István.

Mi csak Mihály bácsinak hívtuk, pedig különben kidukált neki az egész Tóth Mihály nevezet. A városban mindenki ismerte, mert fontos factora volt az igazságügynek, lévén ő a városi börtönöknél porkoláb.

És Mihály bácsi hivatásának élt testestül lelkestül. Sok gazember megfordult a keze alatt harmincz esztendő alatt, hanem abból valamennyiből embert faragott. Mert hát igenis, aki egyszer az ő apai pártfogása alól kikerült, nem kötött az többet ismeretséget a börtönlakókkal, becsületesebb ember vált belőle, mint aki életében soha sem lopott, sohasem veszekedett. És ezt nem a törvény csinálta, nem a törvény eredményezte, nem is a lelkiismeret bántódása hozta magával, hanem az egyes egyedül Mihály bácsinak volt köszönhető. Ugy a szívökre tudott beszélni minden nemű és rendű gazembereknek, hogy sirva fakadtak és végesvégiül elesküdték testüket lelküket, ha valaha még lábbal taposnák az igazságot, csak innen szabaduljanak egyszer.

És hamar kiszabadultak, mert hát a városkapitány csak rövid dutyit diktálhat mindeneknek, kiket illet.

Mihály bácsi különben tudatában is volt rendkívüli javítási tehetségének, mert akárhányszor elmondta:

— Egyszer, de csak egyszer akadjon olyan rabom, kiből nem tudok embert faragni, úgy értem, kit másodszer is kénytelen leszek becsukni, Isten látja lelkemet, hát nyomban leköszönök hivatalomról. Eleget szolgáltam: tizenöt esztendőt a katonaságnál, harminczet Kőszeg városánál, félig-meddig úgy is megértem már a penzióra. Azt a szegényt talán túl sem élném.

S a mit Mihály bácsi ezzel mondott, az valami rendkívüli nagy dolog volt. Mert hát akárki mit beszél, hogy gazembereket nem lehet szeretni, jól van no, de Tóth szerette, ki-mondhatlan szerette az ő rabjait. Ha gyerekei lettek volna, akkor se bánhatott volna velük gyöngédebben. Különben az meg úgy is köztudomásu dolog, hogy fiának, leányának szólította valamennyit. Még a legköcsosabb cigánnyal se tett kivételt.

Azok a rabok pedig mindezt nagyon jól tudták. Ragaszkodtak is hozzá, akár szerető édesapjukhoz. Ha valami szolgálatról volt szó, majdnem összevessztek egymás között, vala-

mennyi első akart lenni. Mindegyikük hálásnak akarta magát mutatni Mihály bácsi szeretetével szemben. A város kutjáról úgy hordták a vizet, csaknem beleszakadtak. Ellátták az egész városházát vele. S Mihály bácsi akár csak utánuk se ment volna puskával a hátán. Esze ágában se volt egyiküknek is szökni. Ha elküldi őket cigarettáért, vagy pakli dohányért esetleg a harmadik utcába, öt percz múlva szentül visszakerültek volna, még csak körül se mértek volna a rövid aranyzabadságot kissé jobban fölhasználnádok.

Szóval mi ennyit Mihály bácsiról, hogy fogalmunk legyen mérhetlen elkeseredéséről, mely minap ütött tanyát az ő jószágos szívében. A városháza kapujában találkoztam vele. Nekidőlt a falnak s egyre a két öklét szorongatta, miközben vasvillatekintetét fűnn a fehér felleges égen hordozta. Máskor oly szívesen köszöntött és most meg sem akart látni. Én szólítottam meg:

— Jó napot, Mihály bácsi! — no hogy miként vagyunk?

— Czudarul — volt a lakonikus válasz.

— Bizonyosan nincsen rabja! — feleltem mosolyogva.

— Több is mint kellene! — tört ki haraggal s még valamit mondott, abból azonban

Aranyi és Róth

Nagyvárad, Zöldfa-utca 36.

A tavaszi idény beálltával ajánlják a legjobb minőségű fekete, barna és zöld czipókat a legolcsóbb árban. — Valódi „Ita“ és „Pichler“-féle kalapokat. — Nyakkendő különlegességek,

kész fehérneműek a legszebb kivitelben.

Rendes bevételek:	470,605,451 frt.
Rendkívüli	28,169,840 frt.
Bevételek összege:	498,775,291 frt.

Szóval a bevételek 48,721 forinttal haladják meg a kiadásokat.

ORSZAGGYÜLES

A képviselőház ülése.

Budapest, április 15.

A tegnap megindult nem katolikus kongrua vita ma már kiterjesztett szárnyakkal lebegett a t. Ház fölött.

Láng Lajos elnök bemutatja a főrendiház átiratát, melyben a múlt ülés határozatairól értesíti a képviselőházat.

Apróbb előterjesztések után felolvasták az interpellációs könyvet, melybe Thaly Kálmán és Molnár János interpellációi vannak bejegyezve.

Molnár interpellációjának bejelentését élénk derűvel fogadja a jobboldal. Következik a napirend.

Kiss Albert protestál.

Kiss Albertnek az a megjegyzése, hogy a mai viszonyok közt nem elegendő csupán a lelkészi fizetések emelése, ma sokkal égetőbb szükség van ennél az egyenlőtlen adózási rendszer megszüntetésére. (Helyeslés a néppárton). Annak a magyar hazának nemcsak joga, kötelessége is egyszermind, hogy a felekezetek ügyét szívén viselje. (Helyeslés balfelől).

Kijelenti, hogy a függetlenségi párt nem tekinti a javaslatot olyannak, mely az 1848-iki törvények szellemének megfelelően.

Kijelenti végül, hogy legyenek meggyőződve úgy az előadó, mint a kultuszminiszter hogy tévedtek, mikor azt hitték, hogy a függetlenségi párt az 1848-iki 20. t.-cz. 2. és 3. §-ának végrehajtását kereste, remélte, vagy várta. Egyebet sem. A párt tudja, hogy azokat a törvényeket nagy idők nagy emberei alkották. (Ugy van! a szélsőbalon). S éppen ezért ezeknek a törvényeknek a végrehajtását ettől a kormánytól sem nem kereste, sem nem remélte, sem pedig nem várta. (Ugy van! a szélsőbalon). S éppen ezért a kormány törvényjavaslatában nem is csalódtak. (Ugy van!) Tudja azonban a párt azt is, hogy eljön az idő, a midőn a 48-iki törvények szellemének diadalmaszkodni kell. (Helyeslés a szélsőbalon).

Tisza humorizál.

Tisza Kálmán: (Halljuk, halljuk.) Előbb Kiss Albertnek feleli, hogy ők ép oly tisztelet-

tel viseltetnek a múlt idők iránt, mint a függetlenségi párt. Elismerik a 48-as idők óriási jellegét, de más viszonyok voltak akkor.

A harmadik szakaszra nézve kijelenti, hogy annak szellemében való eljárást, nem pedig annak végrehajtását kívánták. Hiszen annak rideg végrehajtása a nevelésnek teljes államosítását jelentené, a mit pedig ő se kíván. (Tetszés).

A protestánsok régóta érezték az anyagi bajokat, de hallgattak, míg a pénzügyi helyzet kedvezőbb lett. Tehát ez a javaslat nem az egyházpolitikai törvények következménye.

Ami Zichy Jánost illeti, aki a kálvinistákat vette hatalmas pártfogásába. (Derűtség.) Kijelenti, hogy legyen nyugodt. A kálvinisták és az izraeliták — mert ezeket is pártfogásába vette — megfogják tudni védni érdekeiket, de úgy, hogy az állam érdekeivel sohase jöjjenek ellentétbe. (Helyeslés jobbfelől. Mozgás, derűtség balfelől.) Örülök, hogy az urak mulatnak. Engem ugyanis gyakran elszomorít egy-egy beszédük hazafias szempontból, most hát örülök, hogy egy kissé vígan vannak. (Derűtség.)

Polemizál azután Apponyi Alberttel. Ő feltétlenül elismeri a román kath. egyház fejének egyházi ügyekben szuverenitását, de azt még sem lehet követelni, hogy állam határain kívül szuverenitást gyakoroljon.

Adjunk a szegény nemzetiségnek.

Védelmére kél azután a nem magyar ajku lelkészek segélyezésének. Meglehet, hogy nem igazságos ez, de miért fosszák meg attól a kis segélytől?

Szükséges is, hogy az a nem magyar ajku lelkész érezhesse azt, hogy ime a magyar állam őt segíti és nem tekinti ellenségnek. Konstatálja, hogy a fegyelmi eljárás a felekezetek kezébe van letéve és nem látja sehohlyan a kormány omnipotenciáját. A javaslatot elfogadja, mint magyar és mint protestáns ember. Mint magyar ember azért mert éreztetni akarja, hogy a mely magyar ember vét az állam érdeke ellen, az bűnhődjék meg a segély megvonása által is. Mint protestáns ember pedig azért, mert meg van győződve, hogy az ő felekezetében nem f g találkozni ilyennel; s ha találkozik, az vegye el büntetését.

A fájó lencse.

Polemizál azután Zichy Jánossal, majd Bethlen András grófnak tesz szemrehányásokat, a miért őt is és vele együtt a legrégebb, a kormányzatban is résztvevő kálvinistákat a lencsések közé számítja. Higgyék el uraim — ugymond — hogy az országban minden felekezet

örülni fog e törvénynek. A mit lelke meggyőződése sugallt, azt mondta el.

Polónyi: Ösmerjük. (Zajos éljenzés jobb felől.)

Tisza: Nem tudom ki volt a közbeszóló, talán olyan valaki, a ki a belső meggyőződést nem ismeri. (Derűtség.) Én mindig két szempontot tartottam szem előtt: hogy magyar hazámnak polgára és felekezetemnek hű szolgája vagyok. Bár minden felekezet szintén ezt tartaná szem előtt. A javaslatot elfogadja. (Éljenzés a jobboldalon, zugás a baloldalon.)

Kiss Albert személyes kérdésben mond néhány szót.

Öt perc szünet.

Szünet után.

Elnök. Következik Sággy Gyula!

Sággy feláll, de a terem egészen üres úgy a jobb, mint a baloldalon.

— Képviselőket és minisztereket kérünk! — kiáltott Sággy mellett két három szál ember.

Az elnök szakadatlan nyomkodta a villamos billentyűket, a csengők csilingelve hívogatták, szólították a folyosók és különböző termek, olvasószobák lakóit.

— Ki beszél? — kérdezték egymástól a képviselő urak, feltekintve az újságlapokból, vagy kiválva a folyosón pillanatra szétesapott füstfelhőjéből.

— Sággy Gyula. . . .

. . . A füst felhő újra összecsapódott, a kopasz és tar fejek valóságga elmerültek az új újság lapokba és Sággy beszélt odabenn — a karzatnak. Annak se sokáig. Lassan, lassan kidőlt az is.

Sággy beszédjét a különböző felekezetek történeti fejlődésével kezdi, majd beszéde folyamán kifejti, hogy csak kvalifikált lelkészek részesüljenek segélyben, mert hisz a legtöbb qualificatióval nem bíró lelkész még az állam nyelvét sem bírja.

Mondja ki a törvény, hogy a kik a haza nyelvét nem bírják, bizonyos átmeneti idő alatt sajátítsák el, a segély különbeni megvonása mellett.

Beszél azután a román és pánszláv igazításokról, melyek leginkább a kvalifikáció nélküli papok szájából hangzanak fel legtöbbször.

Radó Kálmán és Ajtai szólaltak még fel. Molnár János interpellációt intézett a belügyminiszterhez az iránt, hogy lehet tünni, miszerint egy tanár, kinek a vezetésére az ifjúság nevelése bizva van, vallástalan szellemet vigyen be a zsenge ifjúság közzé. Felhossa Poós Jenő szolnoki tanárt, aki nyíltan, hírlapi cikkben atheistának vallja magát.

csak annyit vettem ki, mintha a bolond kapitánya irgalmát szidná.

— Mi baj az Istenért? — siettem fölvilágosítást kérni.

— Ej! — mit? — nem szolgálók többet. Odacsapom nekik a hivatalt. Vén koromra senki belőlem bolondot nem csinál, azt megmutatom.

— De beszéljen, Mihály bácsi — kezdtem én kérlelni — az Isten is megáldja, mondja hát mi baja?

— Olyan rabot adtak, kiből nem lehet embert faragni.

— Aztán tett már próbát vele?

— Tegyen vele az istennyila, de nem én! — volt a dühös válasz.

— Lássá — esitítottam a haragos börtönört — lássa, Mihály bácsi, az egyszer hát nincs igaza. Hogyan eshetném előre kétségbe, valakinek a megátalkodottsága miatt, mikor még szót se vesztegettem rája. No meg kend úgy érti a dolgát, ha elkezd hát a kő is megindul. Tegyen vele próbát, ha mondom.

— Mit? — én azzal a bestiával?

— Jól van no, bestia ide, vagy oda, azért annak is csak van lelke, mely jó szót bevehet.

— Eleven kéncsoje van, nem lelke — morogta keserves ábrázattal Tóth Mihály.

Nem tudtam, hol folytassam. Első eset, hogy a börtönör annyira kizökkent a barázdából, lám fogadásba veszi még azt is, hogy a rabjának lelke volna. Dehog lehet azzal az emberrel ma okosan beszélni.

— Nagy gazember? — kérdeztem végre csak épen, hogy valamit mondjak.

— Ej! — dehog gazember — volt a válasz.

De valamit csak vétett?

— Persze, hogy vétett, megbolondította a kapitányt.

— Hát fehérrép?

— Juj! — tört ki idegesen Tóth Mihály — ne kérdezen többet, mert mindjárt elkáromkodom magamat. Dehog szolgálók én többet. Nem ettem meszet, hogy bestiákat őrizzek! Ezzel azután a faképnél is hagyott.

Zavarodottan tekintetem körül. Nem tudtam, nekem hibázik-e egy kerekem, vagy az öreg fejében szabadult-e el egy orsó — mert hát én a boldogtalannak zagyva beszédéből szót sem értettem. Pedig minden áron szerettem volna abba a chaoszba világot gyujtani.

Beszéltem a rendőrökhöz, azok talán csak tudják, miféle szerzet az a szerencsétlen rab, kiből Tóth Mihály nem bir embert faragni. És tudták. Hogy hahotára gyujtottak először s mire végtére már jól kikacagták magukat, azt süttötték ki, hogy az bizony medve.

— Medve? — kérdeztem én s tátva maradt a szám utána.

— Igenis medve, tetszik tudni, amolyan bestia, melyik tánezol.

— De hogyan kerül ez Tóth Mihály keze alá? — tudakoltam mindig bámulva.

— Hát úgy, hogy tegnap passzus nélkül tánczolt, a kapitány ur bekísértette s mert a medvék számára külön börtönt nem építettek, hát a gazdájával együtt polgári czellába kellett zárni. E miatt dühösködik annyira az

öreg s kitelik a jámbortól, hogy felmondja a városnak a szolgálatot.

Mindent megértettem. Tudtam már, ki az a gazember, ki mégse gazember, kicsoda az a rab, a melyiknek nincs lelke, ki se nem férfi se nem fehér nép s föltdtám fogni miért adta fel Tóth Mihály bácsi még próba előtt is minden reménységét arra nézve, hogy embert faraghasson a komisz bestiájából.

A medvéből hát persze hogy nem farag embert!

A »Hófehérke« 5-ik éneke.

(Mutatvány ifj. Nuszbeek Sándor »Hófehérke« című pályanyertes művéből).

A hajnal rózsapirt öntött már az égre,
A midőn a törpék hazajöttek végre,
Bányában dolgoztak egész hosszú éjjel,
Aranyat fejtettek csakánynyal, fejszével! . . .
Hát hogy hazaértek, a király leányát
A szoba padlóján meghalva találták;
Mivel élesszek fel, tanakodtak rajta,
Hasztalan volt minden, meg volt szegény halva! . . .

Bánattal eltelve a földről felvették,
Virágokkal takart ravatalra tették! . . .
Aranyos szemfedőt borítottak rája,
Ugy feküdt ott szépen a királyleánya;
Arca halovány volt, keze összetéve,
Örök álom borult szép, szelid szemére . . .
Mint letört rózsaszál a hófehér havon,
Feküdt Hófehérke a bus ravatalon! . . .

Wlassics Gyula kultuszminiszter válaszolt. Felelete nagyon is könnyelmű volt. Azt mondá, hogy a nevezett tanár az iskolán kívül atheista is lehet s ezt nyíltan megírhatja.

Nagyvárad 1897. évi zárszámadása.

— Kilátás a pótdó emelésére. —

Nagyon sokan vannak, akik a statisztika rideg számaint böngészik s ezekből vonják le ítéleteket. Nem tekintenek mást, csak ezeket a számokat, a melyek, mint tisztán numerusok, csalhatatlanok, de az ezekre épített feltevés, mint a gyakorlati élet mutatja, nagyon sokszor merő tévedés.

Az utóbbi időben nagy előszeretettel vizsgálják, hogy melyik város polgársága milyen magas közköltővel van megterhelve. A statisztika után indulva, mintegy örömmel hirdetik, hogy vannak városok, a melyeknek lakosai magasabb közköltőt fizetnek mint Nagyvárad, a mely város *csak* a hetedik a sorban.

Pedig ha összehasonlítást teszünk a városok közköltő czimén kivett terhére nézve, nem elég a % nagyságát mérlegelni. Okvetlen tekintetbe kell venni az illető város polgárainak vagyoni, adózóképeségi, közgazdasági viszonyait s ezeken kívül még azt is, hogy eltekintve a közköltőtől, mennyi más közvetett terhet kell elviselniük.

Mindezekre kellő figyelemmel, nem bir el fogni bennünket az öröm, hogy Nagyvárad város közköltőjével *csak* a hetedik a városok között. Annál inkább nem nagy az örömünk, mert nagyon is közel látjuk az időt, mikorra kilátásunk van a közköltő felemelésére.

Ezen szomorú feltevésünknek tápot adott a város érdemes számvevőjének az egyes bizottságokban, sőt a közgyűlésekben is elejtett baljóslatú szavai, s ezt a rémképet olvassuk ki a főszámvevő által összeállított s az 1897. év eredményét feltüntető zárszámadásból.

Mielőtt aggályaink indokait kifejtendők, adjuk itt az 1897. évi zárszámadás azon tételait, a melyek eltérők, mindkét irányban a költségelőirányzattól:

A költségvetéssel szemben **kedvezőtlenebb** volt az eredmény a **bevételeknél** az

által, hogy a **leróvás** az előirányzatot alúl maradt:

közeletvámnál	16.825 kor. 24 fl.
mértékhiitelesítésnél	1.124 kor. 96 fl.
tanügynél	22.562 kor. 74 fl.
vágóhídi díjaknál	2.469 kor. 78 fl.
ló- és marhavásártéri díj- jakknál	2.114 kor. 90 fl.
földbérleteknél	7.907 kor. — fl.
térbéreknel	15.693 kor. 16 fl.
vegyes jövedelmeknél	351 kor. 51 fl.
a 30%-os közköltőnél	16.721 kor. — fl.
fogyasztási és italadónál	10.836 kor. 88 fl.
átkelő szálláspénzeknél	571 kor. 21 fl.
összesen	98.108 kor. 45 fl.

A kiadásoknál a felmerült **hiteltulépések** folytán:

nagypiac fenntartására	13.928 kor. 06 fl.
átkelő katonai beszállásolá- soknál	1.634 kor. 74 fl.
egészségügynél	3.634 kor. 18 fl.
vágóhídi díjaknál	1.249 kor. 46 fl.
gazdasági szükségleteknél	4.491 kor. 66 fl.
utcai világításnál	333 kor. 28 fl.
közgazgatási szükségleteknél	1.842 kor. 35 fl.
nyug- és kegydíjaknál	627 kor. 54 fl.
előre nem látottaknál	12.122 kor. 29 fl.
városi középületek	3.353 kor. 88 fl.
fogyasztási és italadónál	1.739 kor. 40 fl.
összesen	44.896 kor. 84 fl.

Tehát a zárszámadás a költségvetésnél, a fenti két főösszeg eredményeként **kedvezőtlenebb** 143.005 kor. 29 fillérrel.

Ezzel szemben lássuk a **kedvező** eredményt; a bevételeknél az előirányzattal szemben befolyt **feleslegek** által:

pénztári maradványnál	80.447 kor. 16 fl.
katonai szállásbéreknel	10.020 kor. 82 fl.
ház-, bolt-, pinczébérnel	3.406 kor. 94 fl.
rendőri jövedelmeknél	1.229 kor. 56 fl.
cselekvő tőkék kamatainál	13.244 kor. 48 fl.
végrehajt. és intési díjaknál	2.194 kor. 02 fl.
összesen	110.542 kor. 18 fl.

A kiadásoknál az elért megtakarítások czimén: **személyzet illetményeinél** 25.320 kor. 22 fl. szegődményesek ruházata és

mell. illetm.	4.550 kor. 20 fl.
közeletnél	14.346 kor. 27 fl.
mértékhiitelesítésnél	154 kor. 80 fl.
ló- és marhavásártérnel	488 kor. 06 fl.
rendőri szükségletek	6.812 kor. — fl.
felekezeti czélok	1.577 kor. 60 fl.

Kristályüvegből volt a lány koporsója,
Maga meg ott feküdt selyembe, bársonyba.
Nagy kesergés között ott vigyázott rája
Reggeltől estelig hét kicsi gazdája;
Reggeltől estelig, késő éjszakánál,
Mindig csak ott voltak a ravatalánál,
Sírni se tudtak már, a könnyük kiszáradt,
Megtörte szívüket az emésztő bánat! . . .

De hát nem is csoda, hiszen ugy szerették
A kis királyt, a kis Hófehérkét,
Nem tudták letenni, le a hideg földre,
Nem tudták megválni semmiképen tőle;
Hisz Hófehérke volt lelkük boldogsága,
Ő hozott örömet a szomorú házba,
Mely most szomorubb volt, mint azelőtt régen,
Tán a legszomorubb a földkeregségen! . . .

Mint a pusztá fészek, melynek madárkája,
Elköltözött messze, délvidéki tájra,
Egész elcsendesül, egész ki van halva,
Bánatos ősz szél sivit által rajta:
Ugy nézett ki épen a törpéknek háza,
Koporsóban feküdt dalos madárkája;
De még így is szép volt, szép volt mintha élne
A kis királyleány, a kis Hófehérke! . . .

Mint hogyha szép volna hosszú, örök álma,
Szelid mosolygásra állott piczi szája . . .
Csak arca volt fehér, mint a drága márvány,
Fagyasztó hidegség űlt minden vonásán! . . .
A kedves szemeknek kialudt a fénye,
Arzáról a rózsát a halál letépte! . . .
S a kis királylány azért mégis szép volt,
Mint téli éjszakán a csillagos égbolt! . . .

Soká tanakodtak rajta a kis törpék,
Hová temessék el szegény Hófehérkét!?
Nem tették volna le semmiért a földre,
Nem földre való az, föl a magas égbe,
Mert annak a lánynak angyal volt a lelke,
Földi nyugóhelyet az nem érdemelne! . . .
S míg így tanakodtak, eltökélték végre,
Kiteszik egy magas hegynek tetejébe! . . .

Ki is tették volna, csak hogy másnap reggel,
Egy királyfiu jött fényes kísérettel,
Hamar be is nyitott a törpék házába,
Hát a hét kis törpét mély gyászban találta! . . .
Sorba térdelve a kis koporsó mellett,
Szomorú, bánatos hangon énekeltek,
Csendes bus éneket, ugy hogy hallatára
Könny gyűlt a királyfi szemepillájára! . . .

Mikor már vége volt, elzengett az ének,
Köszönt a királyfi a hét kis törpének,
Azután így szólott a halottra nézve:
»Kivánjatok bármit, én megadom érte,
Fele vagyonomat, vagy ha kell egészen,
Minden földi jussom, minden örökségem,
Ugy vigyázzok reá, mint a két szememre . . .
Virág közzé teszem legszebbik terembe!« . . .

A hét törpe közül a legnagyobb szólott:
»Ne kívánj jó uram tőlünk nehéz dolgot! . . .
Tudod, hogy szerettük a király leányát,
Kinek itt a földön sohse leled párját! . . .
Dehogy adnánk pénzért, dehogy gazdagságért,
Dehogy a világnak minden országáért,
De, ha megígéred, hogy vigyázol rája,
Tied lesz a földnek legszebbik leánya! . . .

butorok, szerelvények 276 kor. 64 fl.
amerikai szőlőtelep 986 kor. 56 fl.

összesen: 54.515 kor. 35 fl.

A **bevétel** az előirányzatnál tehát **kedvezőbb** 165.057 kor. 53 fillérrel.

Szóval a zárszámadás, — mert a szintén kimutatott vagyonsökkenést számításba nem vesszük, — **kedvező** eredményt mutat.

Lássuk azonban, hogy jövőben megáll-e ezen keretben a város bevételi és kiadási rovata, **közköltő emelés nélkül**.

A bevételi rovatok csökkenését a zárszámadás a rossz gazdasági viszonyokra vezeti vissza. Igaza van.

Sajnos, azonban ez az állapot, a melyben ma iparunk, kereskedelmünk sanyalódik, aligha javul még évek múlva is. Sőt még arra kell számítanunk, hogy a helyzet csak rosszabb lesz, mint a hogy ma is sokkal rosszabb, mint 1897-ben volt. A jövőre való kilátás a legszomorubb, Pedig ne felejtjük, hogy Nagyváradnak más nincs, mint sok hivatala (ami még szerencse) és ipara, kereskedelme. (A melyek a viszonyok folytán csak tengődnek.)

Két rovat különösen **aggasztó**. A **közköltő** bevétel 8000 frtnyi összeggel maradt hátra az előirányzatnál. A jövőben, sőt ez évben is, ez nem növekedhet a zárszámadásban is hangsúlyozott okok miatt, — csak apadhat.

A másik a fogyasztási adók bevételének esése tetemes összeggel. A szesz rovata áll rendületlenül, mert bérletben van; pedig inkább itt látnánk szivesen a csökkenést, a köz-, az erkölcs szempontjából.

A mi a zárszámadásban a bevétel csökkenésével szemben, mint **kedvező** eredmény mutatkozik, ez csakugyan **látszólagos**.

A személyzet illetményeinél például a megtakarítás, már 1898-ban is fix idea, mert már most, de jövőre még inkább előre tolul az összes rendszeresített állások betöltése, s mi lesz akkor a kiadás.

A közeletnél elért megtakarítás hátrányát pedig érzi a város közönsége s e czélra a városnak okvetlen nagy összeget kell áldozni ezután évenként.

Ezeknek a csak nagyjában felsorolt

De egyet kikötünk, ha már oda adjuk,
Engedd meg legalább, hogy néha láthassuk! . . .
Sirjuk ki magunkat, jól esik ez nekünk,
Hiszen ő volt a mi büszkeségünk, fényünk! . . .
— Hej! megörült erre, a délczeg levante,
Kezét a kis törpe kezeibe tette! . . .
Fénylő tekintettel felnézett az égre,
Örömkönny csillogott ragyogó szemébe!

»Felfogodom nektek, hogy a mig én élek,
Jól gondját viselem a Hófehérkének,
S érjen bármilyen sors, boldogság, vagy bánat.
Hiven örööm mindig e szép virágszálat, . . .
Ha a szívetek fáj kimondhatlan, nagyon,
S a könny enyhítene a nehéz bánaton! . . .
Jöjjetek bármikor szívességgel látlak,
Nyugovóhelyéhez a királyleánynak! . . .

— A hét törpe szeme könnyes lett e szóra:
»Hej! de csak a válás oly nehéz ne volna,
De ha rá gondolunk a nehéz órára,
A szívünk, a lelkünk ugyan hogy ne fájna! . . .
Hanem azért vidd el! . . . jobb helyen van nálad,
Hadd tegye boldoggá most már a te házad! . . .
Tied lesz a lányka mi meg oda járunk
Siratni elveszett, régi boldogságunk! . . .

. . . Aztán a koporsót a hét siró törpe,
Kivitte csendesen a kis ház elébe! . . .
Kristályhintó állt ott, hat fehér ló benne,
Félig eltakarva bársonyba, selyembe . . .
Szép aranyos szerszám volt reájuk rakva,
Arany, ezüst, gyémánt volt a foglalata,
Vakitóan csillogott mindeniknek fénye,
Szégyenkeznek a nap, hogyha reá nézne! . . .

tényeknek az alapján — aggódo szívvel várjuk az 1899. évi költségelirányzatot, a mely meghozza Nagyváradnak az előhaladást a statisztikában a — közköltő felemelés révén.

És még egyet. *

Ha egy város érdemesnek tart egy kiváló férfiút — mert tudtunkkal csak ilyet szokás — a diszpolgársággal megtisztelni, szokatlan valami a diszpolgári oklevél kiállítás díját publikálni. Különösen, ha nem az összes tételeit annak a rovatnak tárják a közönség elé.

—id—

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Április 17. A rabsegélyző egyesület közgyűlése.
Április 24. A Bihar-megyei Casinó közgyűlése d. u. 4 órakor.
Április 30. Berettyó-társulat közgyűlése délelőtt 9 órakor.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vásár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

* **Uj regényünk.** Ma kezdjük meg *Poe* Edgar egyik érdekes regényének közlését, melynek címe »*Az arany cserebogár.*« E tragikus életű genialis amerikai író magyar közönségünk eddigelé inkább csak csudálatos, mystikus hangulatu költeményei után ismerte, főleg »*A holló*« után, *Szász* Károly remek fordításában, s egyéb költeményei után, melyek már sokkal kevésbé szerencsés fordításban az »*Olcsó Könyvtár*«-ban megjelentek. A modern költők közül leginkább *Shelley*-re és *Leopardi*-ra emlékeztet. Prózaí műveiben is sok a romantikus, mysticus elem, de egyszersmind az az igaz, kedves amerikai yankee-humor, amely *Mark Twain*-t is oly kedvessé teszi az európai közönség előtt. Jelen elbeszélésére csak kettőt jegyzünk meg elüljáróba. Először, hogy

alig lesz benne valami pessimismusából, másodsor, hogy a legnagyobb mértékben érdekesítő lesz, mint azt sajátos bizarr címe is sejteti. Mindenesetre számot fog tenni hírlapirodalmunkban. Végül a fordításról annyit, hogy *Vadaj* József, ismert tanügyi írónk az angol eredetiből fordította lapunk számára e szép regényt. A fordítás kiválóan sikerült, magyaros, gördülékeny.

* **Rendjel adományozás.** A helybeli huszár ezrednek egyszerre két tisztje kapott érdemrendet, illetőleg ő felsége megengedte nekik e rendjelek viselését. Az egyik rendjelet *Stóhr* Adolf huszár ezredes kapta, akinek az orosz császár a császári orosz *Szent Anna* rend II. osztályát adományozta és a másikat gróf *Széchenyi* Viktor százados kapta szintén az orosz csártól, a *Szent Szaniszló* rend III. osztályát.

* **A püspöki plebánia betöltve.** *Schlauch* Lőrincz bibornok-püspök f. hó 15-én kelt leiratával a bihar-püspöki plebánia javadalmasává dr. *Karácsonyi* János theologiai tanárt, a M. T. Akadémia lev. tagját, az országos hírtörténettudóst nevezte ki, oly rendelettel, hogy javadalmát július hó 1-én foglalja el. A tudós pap életrajzi és irodalmi működésére vonatkozó adatait már közöltük, akadémiai taggá történt megválasztása alkalmával. Társadalmi és magán élete mindenkiben őszinte tiszteletet kelt, tudománya országos hírvé tette nevét, igazi, magyaros szive őszinte barátjává tett mindenkit. Bihar-Püspöki kath. hívei Isten szive szerinti jó papot, s a község ritka értékű embert nyer benne. Gratulálunk a püspöki plebániának új lelki pásztora, Isten adja bő áldását az új plebános buzgóságához és működéséhez.

* **A románok húsvétja.** Románpolgártársaink ma ülik meg a Megváltó dicső feltámadásának ünnepét: húsvétot. A gör. kath. székesegyházban ma vasárnap hajnalban nagy fénytel tartották meg a feltámadás magasztos ünnepélyét. A körmeneten az Oltári szentséget

Pável Mihály püspök, a káptalan tagjaitól s az alsóbb papságtól környezve, vitte körül a nagy számmal összegyűlt hívek tömege között. A katonaság diszszázada, az első nagyvárad munkásbetegsegélyző egyesület zászlóval emelték az ünnepély fényét. Ma, vasárnap délelőtt 9 órakor *Pável* Mihály püspök miséz s ugyancsak ő tart szent beszédet. A többi gör. kath. és a g. k. ruthén templomban szintén nagy ünnepélytel tartották meg a feltámadás szertartását. — A gör. keleti holdas templomban *Goldis* József püspöki helynök végezte a feltámadás ünnepi aktusát s ugyancsak ő tartja ma délelőtt a húsvéti istentiszteletet.

* **Rudolf főgymnázium.** A megboldogult trónörökös nevére, mint már említettük Csabán egy új főgymnáziumot ő görög stílusban *Alpár* Ignác kiváló műépítész tervezi. A gymnázium építéséhez már nemsokára hozzá kezdenek.

* **A miniszter segélye.** Az iparos-segédék továbbképző szaktanfolyama évenként mind nagyobb eredményt mutat fel s igen alkalmasnak bizonyult a fiatal iparos nemzedék szakirányú fejlesztésére. A tanfolyam fentartásának költségeihez Nagyvárad városa és a kereskedelmi és iparkamara évenként megfelelő összeggel járul s ezenkívül az állam is segélyezi a tanfolyamot. *Sipos* Orbán kir. tanfelügyelő értesítette tegnap Nagyvárad városát, hogy a tanfolyam fenntartására a folyó évre a kereskedelmiügyi miniszter 500 frtot adományozott.

* **Április 11. a főreáliskolában.** Szép és minden részében sikerült ünnepélynek volt tanuja tegnap délelőtt a reáliskola tantermében összegyűlt közönség. Az intézet ünnepelte az 1848. évi törvények szentesítésének félszázados évfordulóját. Már 10 óra előtt intelligens közönség foglalta el a helyeket; a disztes hölgyközönségen kívül ott voltak dr. *Perjessy* Mihály kir. ügyész, *Hegyesi* Márton ügyvéd, *Moess* Károly bankigazgató, *Fetszer* Antal püsp. titkár, dr. *Tóth* Mihály, *Beleznay* Antal stb., a tanári kar teljes számban és az ifjuság. Az igazgató mélyen átgondolt, lelkes beszéddel nyitotta meg az ünnepélyt. Most az énekkar *Bálky* Endre

Az üvegkoporsót feltették vigyázva,
Mélyen aludt benne a király leánya,
Aztán megindultak a tüzes paripák,
Vitte a királyfi halott menyasszonyát! . . .
Vitte a királyfi boldogsággal telve,
Minden forró vágya ime be van telve,
Hát, a mint így mentek, zivatar módjára,
Megzökken a kocsí egy kerékvágásba! . . .

És ime mi történt? . . . a nagy zökkenésre
Felnyitá a szemét a kis Hófehérke! . . .
A mérgezett alma kiesett torkából,
Felébredt a lányka hosszú mély álmából . . .
A nagy boldogságtól megremegve, félve
Nézett a királylány a szép leventére,
A ki, rászégezve nefejejskék szemét.
Gyorsan fölnyitá a koporsó fődélét! . . .

»Lépj ki koporsódból gyönyörű angyalom,
Minden boldogságom, édes menyasszonyom! . . .
Bizony már azt hittem, sohasem kelsz fel többé,
Sohasem zárhatlak kitért karom közzé! . . .
Add ide kis kezed, tekints a szemembe! . . .
Te vagy belevésve szívembe, lelkembe . . .
Boldog sohasem lennék, nélküled nem élnék! . . .
— Így szólítá szépen a kis Hófehérkét! . . .

Sirt a boldogságtól a király leánya,
Sirva borult oda az ifju karjába,
Szép, sötét szemében mennyei tűz égett,
Midőn a királyfi szeméibe nézett! . . .

A királyfi pedig kebelére vonta,
Boldogságban uszva ölelte csókoltá!
Mézédes szavakkal enyelelve kérte:
»Leszel-e az enyém lelkem, Hófehérke! . . .

Aranyos koronát teszek a fejedre,
Félve betakarlak bársonyba, selyemre! . . .
Boldogságban élsz majd, nem lesz semmi gondod,

Teljesítek mindent, mielőtt kimondod! . . .
Jaj! csakhogy enyém vagy angyalom, szerelmem! . . .
A szived a szívem, a lelked a lelkem,
Szerelem a szived, tisztaság a lelked,
Piczi piros ajkad égő esókra termett! . . .

Hófehérke pedig nem szólt csak nevetett,
Repesett a szive, boldog volt szerfelett! . . .
Azt hitte álmodik, hogy tán nincs is ébren,
A legboldogabb volt a földkerekségen! . . .
Ki is híresztelték hetedhét országra:
»Esküvőjét tartja a király leánya,
Feleségül veszi a Nap- király fia,
Széles e világon a legszebb dalia! . . .

Nosza! lett nagy öröm az egész országban,
De talán legnagyobb a királyi várban,
A hol a jó király, Hófehérke atyja,
Beteg volt már nagyon, fejét bunak adta! . . .
De mikor meghallá, hogy él a kis lányka,
Dehogy maradt volna tovább is az ágyba! . . .
A szörnyű nagy öröm meggyógyítá egybe,
Nem fájt már a szive, magas volt a kedve! . . .

Arany hintójába mindjárt befogatott,
A szomszéd Nap- király várába hajtattott! . . .
A hat szép paripa, mint a tüzes sárkány
Ragadta a hintót a szélvihar szárnyán! . . .
Hamar is oda ért a király a várba,
A hol Hófehérke szivszakadva várta,
Azt a nagy boldogságot, azt a nagy örömet
Elgondolni talán, leírni nem lehet! . . .

De bezeg nem örült a leány mostohája,
Midőn az örömhír eljutott a várba,
A nagy ijedségbe egészen beteg lett,
Őt már nem is hívták, neki menni kellett! . . .
Hasztalan volt sírás, minden szabadozás,
Menni kellett neki, itt volt a számadás,

Sok gonoszságot tett, nagyon sokat vétett,
Nem marad büntetlen sohasem a vétek! . . .

Fenn a várban aztán lakodalmat csaptak,
Hét nap, hét éjen át mindig csak mulattak! . . .
Az volt lakodalom! az volt aztán lakzi,
Biz olyat manapság nem igen láthatni! . . .
Végtelenül örült a szép Hófehérke,
Ott volt hét gazdája, a hét piczi törpe,
A kiknél ő lakott, a kik úgy szerették,
Mint eltévedt árvát a házukba vették! . . .

Hej de örültek ám a törpék is nagyon,
Tul adtak azonnal a nehéz bánaton,
Örült szívök, lelkök, nagyon vigan voltak.
Hét nap, hét éjen át mindig csak táncoltak! . . .
De bezeg nem örült a lány mostohája,
Tüzes cipőt huztak mindjárt a lábára:
Addig táncoltatták, míg kiadta lelkét! . . .
— Megrikatták vele a kis Hófehérkét . . .

Na de hanem aztán volt nagy öröm, láрма,
Mikor már elpusztult a lány mostohája,
De legboldogabb volt Hófehérke atyja,
Örömkönybe veszet minden gondolatja! . . .
Kedves kis leányát százszor átölelte,
Ugy örült a szive, úgy örült a lelke,
Azt hitte, hogy meghalt, hogy sohasem látja,
És most feltámadott és most feltalálta! . . .

. . . Aztán mult az idő; boldogságát élte
A Nap- király fia s a kis Hófehérke,
Miként a gerle pár, úgy éltek ők ketten,
Boldogsággal telve, megelégedetten;
Az öreg király is vidám lett szerfelett,
Hogy im' óhajta végre teljesedett;
Valósulva látta legforróbbik vágyát,
Térdein ringatta kicsiny unokáját! . . .

szakavatott vezetése alatt a Hymnust énekelte, mely után dr. Szombathy István tanár lépett az emelvényre. Remek és minden részletében szónoki hévvel előadott beszédében kegyelettel emlékezett meg a 48-as törvények nagy alkotóiról: Széchényiről, Kossuthról, Deákról, hálával a nemesség és papság hazafias áldozatkészségéről, melylyel kiváltságaikról a haza javára önként mondtak le. Kiemelte, hogy a mit a nép márcz. 15-én a 12 pontban csak kívánt, e napon mint való alkotásokat üdvözölhet. Végül Isten áldását kérte a hazára és királyra. A beszédet az egész közönség feszült figyelemmel hallgatta s az utolsó szavak elhangzása után szünni nem akaró éljenzéssel és tapsokkal üdvözölte a szónokot. Ezután Neuländer László VII. o. t. szavalt a köztetszéssel Vörösmarty Hymnusát. Az énekkar Jókainak Belezsnay által megzenésített Királyhymnusát adta elő, majd Krüger Jenő VII. o. t. szavalt nagy hatás mellett szép hanghordozással Petőfi remek költeményét a »Ledőlt szobrot«. Utána Kepes Miklós VII. o. t. szavalt szépen a »Magyarok Istenét« Petőfirtől. — Az ünnepélyt az énekkar zárta be a Szózáttal, mire a közönség, mely minden pontot lelkesen megtapsolt, emelkedett hangulatban oszlott szét.

* **A főváros polgármesterének kitüntetés.** A tegnapi hivatalos közli a következő legfelsőbb kéziratot:

A Személyem körüli magyar ministerium ideiglenes vezetésével megbízott magyar ministerelnököm előterjesztése folytán Halmos János, Budapest székes főváros polgármesterének, a közszolgálatban szerzett érdemei elismeréséül, a királyi tanácsosi czimet díjmentesen adományozom.

Kelt Budapesten, 1898. évi apr. hó 11-én.

FERENCZ JÓZSEF, s. k.

Báró Bánffy, s. k.

* **V. H. O. Sz.** A vidéki hírlapírók országos szövetségének nagyváradi választmánya tegnap délelőtt Fehér Dezső elnökle alatt ülést tartott, a melyen számos egyesületi ügygel foglalkoztak. Így első sorban bejelentette az elnök, hogy a szövetség ez idei közgyűlését május hó 8-án Temesvárott tartja meg, a hol a hírlapírókat magyaros vendégszeretettel fogják fogadni. A temesvári hírlapírók az ottani társadalom vezető embereivel karöltve nagyszabású előkészületeket tesznek, hogy a hírlapírók olyan fogadtatásra találjanak, a milyenben annak idején Nagyváradon részvéltek, a midőn a szövetség eszméjét megpendítették. A gyűlésen Nagyváradról jelen lesznek: Fehér Dezső, Halász Lajos, Kerényi Miklós, dr. Kurländer Ede, dr. Adorján Ármin, dr. Adorján Emil. A választmány a közgyűlés tárgysorozatát tárgyalván, elhatározta, hogy Lovassy Andor helyére, ki az igazgatósági tagságról leköszönt, Halász Lajost jelöli, hogy ekként a nagyváradi hírlapírók közül ismét ketten foglaljanak helyet az igazgatóság tagjainak sorában. Bejelentette továbbá az elnök, hogy a nagyváradi pénztintézetek kivétel nélkül kisebb-nagyobb összegeket juttattak a szövetségnek. Így a Nagyváradi Takarékpénztár 100 forinttal a szövetségalapító tagja lön, a Bihar megyei Takarékpénztár 30, a Bihar megyei Bank 25, a Gazdasági és Iparbank 20, a Polgári Takarékpénztár 10 frtot adott. E pénztintézeteknek külön átiratban mond köszönetet a választmány. A tagsági díjak fizetési módzatainak megbeszélése után szóba került a szövetség javára a nyáron rendezendő estély ügye. Az előkészületekkel Fehér Dezsőt, Halász Lajost és dr. Dési Gézát bízták meg.

* **Bizottsági ülések a városházán.** Ápril hónap hátralevő részén a különböző szakbizottságok erős munkában lesznek, mert fontos ügyeket kell megvizitálniok. Ilyenek a köztmetők ügye, a zárzámadás felülbírálása, a vilamos vasut szerződésének átvizsgálása. — A

nyugdíj-bizottság ápril. 18-án délután 4 órakor ülésez. — A pénzügyi szakbizottság ápril 19-én, kedden délután 3 órakor fogja tárgyalni az 1897. évről a főszámvevő által összeállított zárszámadást. — A pénz- és jogügyi szakbizottság ápril 20-án délután 3 órakor a köztemetőkről alkotott szabályrendeletet veszi bírálat alá.

* **Orvos-választás a betegsegélyző egyesületben.** A helybeli betegsegélyző egyesület ma közgyűlést tart, amelynek legfontosabb tárgya a dr. Kassai Kálmán orvos lemondásával megüresedett orvosi állás betöltése. Mint értesülünk két pályázó van: Szöllösi Ernő és Steiner Benő, akik között a szavazatok nagyon megosznak úgy, hogy az orvos-választásnál heves küzdelem lesz.

* **Kitüntetett államvasuti felügyelő.** A tegnapi hivatalos közli a következő legfelsőbb kéziratot:

A Személyem körüli magyar ministerium ideiglenes vezetésével megbízott magyar ministerelnököm előterjesztése folytán Fischer Márton magyar államvasuti felügyelőnek a vasutügy terén szerzett érdemei elismeréséül a királyi tanácsosi czimet díjmentesen adományozom.

Kelt Bécsben, 1898. évi április hó 12-én,

FERENCZ JÓZSEF, s. k.

Báró Bánffy, s. k.

* **Fényes esküvő.** Tegnap délelőtt fényes esküvő volt a nagyváradi olaszii plebánia templomban. Györfly József derecskei takarékpénztári tisztviselő esküdtött örök hűséget Petrus József kir. mérnök kedves, szép leányának Petrus Erzsike kisasszonynak. Az ifju párt Dencs János tb. kanonok eskette; megelőzőleg remek beszédet intézett hozzájuk, szépen kifejtve, hogy ha boldogok óhajtanak lenni, hittel, reménnyel és szeretettel ragaszkodjanak a minden jó kuforrásához, az üdvözítőhöz. Az esküvő után a bájos ara szüleinek házában gazdag nászslakoma volt, a mely után az új pár elutazott Derecskére.

* **Számonekérőszék a városnál.** Nagyváradi város hivatalaiban két év óta nem volt számonekérőszék. Beothy László főispán tegnap kitűzte a hivatalok vizsgálatát ápril hó 25-ikére. Természetes, hogy az egyes ügyosztályokban lesz ezen a pár napon alapos takarítás, nehogy sok restanciát, vagy más hiányt találjon a számonekérőszék működése alkalmával a főispán.

* **Kitiltott gyógyszer.** A rendőrségre tegnap egy miniszteri leirat érkezett, amelyben felhívják a rendőrség figyelmét egy veszedelmes orvosszerre. A [miniszternek ugyanis tudomására jött az, hogy egy Buki Sámuel nevű ügynök Professor Leo czim alatt egy veszedelmes és az egészségre nagyon ártalmas gyógyszert hoz drága pénzen a forgalomba. A miniszter a gyógyszert orvosok által megvizsgáltatta, akik aztán kimondták ennek káros voltát, amiért is a miniszter az egészségügyi tanács tanácsára a gyógyszert az egész ország területéről kitiltotta.

* **Szerkesztő változás.** Winkler Lajos, a Bihar megyei Népnevelési Egyesületnek alapítvása óta titkára és az egyesület által kiadott »Népnevelési Közlöny«-nek szerkesztője ezen állásáról lemondott. Helyének betöltéséről a választmány közelebb fog gondoskodni. Lemondását Szunyogh Péter elnök sajnálattal vette tudomásul.

* **A szocialista apostol irásban és képben.** A hogy a nazarénusoknál Mayer, a szocialistákánál Várkonyi István megmutatta, hogy a szegény nép elbolondításából nemcsak urasan megélni, de meggazdagodni is lehet. Várkonyi István addig játszott a véres száju szocialista agitátort, míg három nagy házat »összeszerzett« Budapesten. Legutóbb a »Földművelés« czimmal adott ki szocialista la-

pot, a melyet a rendőrség elkopzott az izgató cikkek miatt. Ezenkívül Várkonyi elindult az országban szocialista körutra s így került Nyiregyházára, ahol szintén izgatta a munkásokat. A rendőrség és ügyészség tudomást vett erről a vándor apostoloskodásról, azonban Várkonyi ekkor már elugrott. Azóta nem találják sehol. A nyiregyházai vizsgáló-bírószág országosan körözi izgatásért s torzonborz arczmasát is közli a »Rendőri Közlöny«. Remélik, hogy a budapesti három házat nem hagyja gazdátlanul s majd csak előkerül a szocialista vándor apostol.

* **Magkereskedések vizsgálata.** Theisz Lajos a budapesti magvizsgáló állomás első assistense néhány nap óta városunkban időzik és a helybeli magkereskedéseket vizsgálja. Eddig mietegy 26 magkereskedést vizsgált meg, s egy-két kereskedés kivételével a többi kifogástalannak találta. Theisz még néhány napig itt marad s folytatja a vizsgálatot.

* **Névváltoztatás.** Goldstein Sándor (Sámuel) nváradai orvos vezetéknevét »Gerő«-re változtatta.

* **Elismerés a 48-as honvédeknek.** Az 1848-as honvédekről, akik élet-halál harcot vívtak a nemzet szabadságáért, nagyon mostohán gondoskodik az ország. Arad város törvényhatósága nemrégén szépen emlékezett meg a nagyidők derék harcászairól. Az ötvenéves forduló alkalmából meleg hangon emlékeztek meg a szabadságharc honvédeiről s a törvényhatóság elismerését, háláját, tiszteletét jegyzőkönyvében fejezte ki a 48-as honvédek iránt. Arad város ezen határozatát pártolást végett Bihar megye és Nagyváradi város törvényhatóságának is megküldte.

* **Imádság az osztrák bíredalomért.** A Vaterland jelentése szerint Aichner Simon brixeni püspök a következő rendeletet adta ki legutóbbi pástörlevélben: Tudvalevő, hogy birodalmunk belső helyzete jelenleg több tekintetben veszélyes és csak aggodalommal tekintetünk a közeli jövőbe. Ezen veszélyek elhárítása, valamint az egyetértés ápolása végett szűkebb hazánkban, ezennel elrendelem, hogy valamennyi plébánia templomban a husvéti ünnepek egyikén, vagy fehérvasárnapon a legméltóságosabb Oltárszentség délelőtt vagy délután néhány órára imádságra kitélessék.

* **Bicikliző katonák.** A bicikli nemcsak a sport-kedvelőknél s az otthon unatkozó hölgyeknél hódít, hanem a hadseregnél is használatba vették. Az elmúlt évben tartott nagygyakorlatoknál aki bicikkelvel vonult be s géppél is tesz szolgálatot, a bicikli használatáért 20 frt összeget utalt ki a katonai kincstár. Ugy látszik azonban, hogy az így kifizetett összeget megsokalták a méltóságos generális urak. Erre enged következtetni a 37. hadkiegészítő parancsnokság átiratából, amelyet Nagyváradi város katonai ügyosztályához intézett. Kéri a katonai ügyosztályt, hogy hívja fel az ez évben bevonuló tartalékos katonákat, hogy akiknek biciklijök van, akarnak-e a nagygyakorlatok alatt kerékpárjukkal szolgálni, minden kárpótlás nélkül azonban.

* **A hivatalos lapból.** A tegnapi hivatalos közli: A főrendiház 1898. évi április hó 15-én tartott ülésében, a Budapesten elhalálozott gr. Szapáry Géza kir. főudvarmester örökös jogu főrendi tag nevének az igazoló bizottság által a főrendek jegyzékéből történt törlését tudomásul vette; a mi az 1885. évi VII. törvény-cikk alapján ujonnan szervezett főrendiház ez időszertint tagjairól készítet s a »Budapesti Közlöny« 1897. évi január hó 19-én 14-ik számában közzétett jegyzék kiugazításául ezenel közzétetik.

* **A közúti vasut kisorsolt részvényei.** A nváradai gőzm. közúti vaspálya részv. társaság törlesztési tervazete értelmében 1897. évre esedékes 27 drb 100 frtos névértékű részvény volt kisorsolandó, mely részvények számát sorshuzás által szokta megejteni. A sorshuzást tegnap délelőtt tartották meg Miskolczy Barnabás kir. közjegyző jelenlétében, amikor is a következő számok huzattak ki a szerencsekerékből: 375, 456, 468, 488, 527, 584, 725, 758, 771, 859, 918, 944, 1098, 1155, 1161,

tényeknek az alapján — aggodó szívvel várjuk az 1899. évi költségelirányzatot, a mely meghozza Nagyváradnak az előhaladást a statisztikában a — közköltő felemelés révén.

És még egyet. *

Ha egy város érdemesnek tart egy kiváló férfit — mert tudunkkal csak ilyen szokás — a diszpolgársággal megtisztelni, szokatlan valami a diszpolgári oklevél kiállítás díját publikálni. Különösen, ha nem az összes tételeit annak a rovatnak tárják a közönség elé.

—id—

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Április 17. A rabsegélyző egyesület közgyűlése.
Április 24. A Biharmegyei Casinó közgyűlése d. u. 4 órakor.

Április 30. Berettyó-társulat közgyűlése délelőtt 9 órakor.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vásár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* **Uj regényünk.** Ma kezdjük meg *Poe* Edgar egyik érdekes regényének közlését, melynek czime »*Az arany cserebogár.*« E tragikus életű genialis amerikai író magyar közönségünk eddigelé inkább csak csudálatos, mystikus hangulatu költeményei után ismerte, főleg »*A holló*« után, *Szász* Károly remek fordításában, s egyéb költeményei után, melyek már sokkal kevésbé szerencsés fordításban az »*Olcsó Könyvtár*«-ban megjelentek. A modern költők közül leginkább *Shelley*-re és *Leopardi*-ra emlékeztek. Prózái műveiben is sok a romantikus, mysticus elem, de egyszersmind az az igaz, kedves amerikai yankee-humor, amely *Mark Twain*-t is oly kedvessé teszi az európai közönség előtt. Jelen elbeszélésére csak kettőt jegyzünk meg előjáróba. Először, hogy

alig lesz benne valami pessimismusából, másodsor, hogy a legnagyobb mértékben érdekfeszítő leszen, mint azt sajátos bizarr czime is sejteti. Mindenesetre számot fog tenni hirlapirodalmunkban. Végül a fordításról annyit, hogy *Vadaj* József, ismert tanügyi írónk az angol eredetiből fordította lapunk számára e szép regényt. A fordítás kiválóan sikerült, magyaros, gördülékeny.

* **Rendjel adományozás.** A helybeli huszár ezrednek egyszerre két tisztje kapott érdemrendet, illetőleg Ő felsége megengedte nekik e rendjelek viselését. Az egyik rendjelet *Stöhr* Adolf huszár ezredes kapta, akinek az orosz czár a császári orosz *Szent Anna* rend II. osztályát adományozta és a másikat gróf *Széchényi* Viktor százados kapta szintén az orosz czártól, a *Szent Szaniszló* rend III. osztályát.

* **A püspökii plebánia betöltve.** *Schlauch* Lőrincz bibornok-püspök f. hó 15-én kelt leiratával a bihar-püspökii plebánia javadalmasává dr. *Karácsonyi* János theologiai tanárt, a M. T. Akadémia lev. tagját, az országos hírű történettudóst nevezte ki, oly rendelettel, hogy javadalmát július hó 1-én foglalja el. A tudós pap életrajzi és irodalmi működésére vonatkozó adatait már közöltük, akadémiai taggá történt megválasztása alkalmával. Társadalmi és magán élete mindenkiben őszinte tiszteletet kelt, tudománya országos hírűvé tette nevét, igazi, magyaros szive őszinte barátjává tett mindenkit. Bihar-Püspökii kath. hívei Isten szive szerinti jó papot, s a község ritka értékű embert nyer benne. Gratulálunk a püspökii plebániának új lelki pásztorához, Isten adja bő áldását az új plebános buzgóságához és működéséhez.

* **A románok husvétja.** Román polgártársaink ma ülik meg a Megváltó dicső feltámadásának ünnepét: husvétot. A gör. kath. székesegyházban ma vasárnap hajnalban nagy fénytel tartották meg a feltámadás magasztos ünnepélyét. A körmeneten az Oltári szentséget

*Páve*l Mihály püspök, a káptalan tagjaitól s az alsóbb papságtól környezve, vitte körül a nagy számmal összegyűlt hívek tömege között. A katonaság diszszázada, az első nagyváradi munkásbetegsegélyző egyesület zászlóval emelték az ünnepély fényét. Ma, vasárnap délelőtt 9 órakor *Páve*l Mihály püspök misézik s ugyancsak ő tart szent beszédet. A többi gör. kath. és a g. k. ruthén templomban szintén nagy ünnepélyvel tartották meg a feltámadás szertartását. — A gör. keleti holdas templomban *Goldis* József püspöki helynök végezte a feltámadás ünnepi aktusát s ugyancsak ő tartja ma délelőtt a husvétii istentiszteletet.

* **Rudolf főgymnázium.** A megboldogult trónörökös nevére, mint már említettük Csabán egy új főgymnáziumot a görög stílusban *Alpár* Ignác kiváló műépítész tervezi. A gymnázium építéséhez már nemsokára hozzá kezdenek.

* **A miniszter segélye.** Az iparos-segédék továbbképző szaktanfolyama évenként mind nagyobb eredményt mutat fel s igen alkalmasnak bizonyult a fiatal iparos nemzedék szakirányú fejlesztésére. A tanfolyam fenntartásának költségeihez Nagyvárad városa és a kereskedelmi és iparkamara évenként megfelelő összeggel járul s ezenkívül az állam is segélyezi a tanfolyamot. *Sipos* Orbán kir. tanfelügyelő értesítette tegnap Nagyvárad városát, hogy a tanfolyam fenntartására a folyó évre a kereskedelemügyi miniszter 500 frtot adományozott.

* **Április 11. a főreáliskolában.** Szép és minden részében sikerült ünnepélynek volt tanuja tegnap délelőtt a reáliskola tantermében összegyűlt közönség. Az intézet ünnepelte az 1848. évi törvények szentesítésének félszázados évfordulóját. Már 10 óra előtt intelligens közönség foglalta el a helyeket; a diszes hölgyközönségen kívül ott voltak dr. *Perjéssy* Mihály kir. ügyész, *Hegyesi* Márton ügyvéd, *Moess* Károly bankigazgató, *Fetsner* Antal püsp. titkár, dr. *Tóth* Mihály, *Beleznay* Antal stb., a tanári kar teljes számban és az ifjuság. Az igazgató mélyen átgondolt, lelkes beszéddel nyitotta meg az ünnepélyt. Most az énekkar *Bálky* Endre

Az üvegkoporsót feltették vigyázva,
Mélyen aludt benne a király leánya,
Aztán megindultak a tüzes paripák,
Vitte a királyfi halott menyasszonyát! . . .
Vitte a királyfi boldogsággal telve,
Minden forró vágya ime be van telve,
Hát, a mint így mentek, zivatar módjára,
Megzökkent a kocsis egy kerékvágásba! . . .

És ime mi történt? . . . a nagy zökkenésre
Felnýtá a szemét a kis Hófehérke! . . .
A mérgezett alma kiesett torkából,
Felébredt a lányka hosszú mély álmából . . .
A nagy boldogságtól megremegeve, félve
Nézett a királylány a szép leventére,
A ki, rászégezve nefelejtéské szemét.
Gyorsan fölnyitá a koporsó födelét! . . .

»Lépj ki koporsódból gyönyörű angyalom,
Minden boldogságom, édes menyasszonyom! . . .
Bizony már azt hittem, sohasem kelsz fel többé,
Sohasem zárhatlak kitért karom közzé! . . .
Add ide kis kezéd, tekints a szemembe! . . .
Te vagy belevésve szívembe, lelkembe . . .
Boldog sohasem lennék, nélküled nem élnék! . . .
— Így szólítá szépen a kis Hófehérkét! . . .

Sirt a boldogságtól a király leánya,
Sirva borult oda az ifju karjába,
Szép, sötét szemében mennyei tűz égett,
Midőn a királyfi szeméibe nézett! . . .
A királyfi pedig kebelére vonta,
Boldogságban uszva ölelte csókolta!
Mézédes szavakkal enyelegve kérte:
»Leszel-e az enyém lelkem, Hófehérke!? . . .

Aranyos koronát teszek a fejedre,
Félve betakarlak bársonyba, selyemre! . . .
Boldogságban élsz majd, nem lesz semmi gondod,

Teljesítek mindent, mielőtt kimondod! . . .
Jaj! csakhogy enyém vagy angyalom, szerelmem! . . .
A szíved a szívem, a lelked a lelkem,
Szerelmem a szíved, tisztaság a lelked,
Piczi piros ajkad égő csókra termett! . . .

Hófehérke pedig nem szólt csak nevetett,
Repesett a szíve, boldog volt szerfelett! . . .
Azt hitte álmodik, hogy tán nincs is ébren,
A legboldogabb volt a földkerekségen! . . .
Ki is híresztelték hetedhét országra:
»Esküvőjét tartja a király leánya,
Feleségül veszi a Nap- király fia,
Széles e világon a legszebb dalia! . . .

Nosza! lett nagy öröm az egész országban,
De talán legnagyobb a királyi várban,
A hol a jó király, Hófehérke atyja,
Beteg volt már nagyon, fejét bunak adta! . . .
De mikor meghallá, hogy él a kis lányka,
Dehogy maradt volna tovább is az ágyba! . . .
A szörnyű nagy öröm meggyógyítá egybe,
Nem fájt már a szíve, magas volt a kedve! . . .

Arany hintójába mindjárt befogatott,
A szomszéd Nap- király várába hajtattott! . . .
A hat szép paripa, mint a tüzes sárkány
Ragadta a hintót a szélvihar szárnyán! . . .
Hamar is oda ért a király a várba,
A hol Hófehérke szívzakadva várta,
Azt a nagy boldogságot, azt a nagy örömet
Elgondolni talán, leírni nem lehet! . . .

De bezeg nem örült a leány mostohája,
Midőn az örömhír eljutott a várba,
A nagy ijedségbe egészen beteg lett,
Őt már nem is hívták, neki menni kellett! . . .
Hasztalan volt sirás, minden szabadkozás,
Menni kellett neki, itt volt a számadás,

Sok gonoszsgot tett, nagyon sokat vétett,
Nem marad büntetlen sohasem a vétek! . . .

Fenn a várban aztán lakodalmat csaptak,
Hét nap, hét éjen át mindig csak mulattak! . . .
Az volt lakodalom! az volt aztán lakzi,
Biz olyat manapság nem igen láthatni! . . .
Végtelenül örült a szép Hófehérke,
Ott volt hét gazdája, a hét piczi törpe,
A kiknél ő lakott, a kik úgy szerették,
Mint eltévedt árvát a házukba vették! . . .

Hej de örültek ám a törpék is nagyon,
Tul adtak azonnal a nehéz bánaton,
Örült szivök, lelkök, nagyon vigan voltak.
Hét nap, hét éjen át mindig csak táncoltak! . . .
De bezeg nem örült a lány mostohája,
Tüzes cipőt buztak mindjárt a lábára:
Addig táncoltatták, míg kiadta lelkét! . . .
— Megrikatták vele a kis Hófehérkét . . .

Na de hanem aztán volt nagy öröm, lárma,
Mikor már elpusztult a lány mostohája,
De legboldogabb volt Hófehérke atyja,
Örömkönnyebe veszet minden gondolatja! . . .
Kedves kis leányát százszor átölelte,
Ugy örült a szíve, ugy örült a lelke,
Azt hitte, hogy meghalt, hogy sohasem látja,
És most feltámadott és most feltalálta! . . .

. . . Aztán mult az idő; boldogságát élte
A Nap- király fia s a kis Hófehérke,
Miként a gerle pár, ugy éltek ők ketten,
Boldogsággal telve, meglegedetten;
Az öreg király is vidám lett szerfelett,
Hogy im' óhajta végre teljesedett;
Valósulva látta legforróbbik vágyát,
Térdein ringatta kicsiny unokáját! . . .

szakavatott vezetése alatt a Hymnust énekelte, mely után dr. Szombathy István tanár lépett az emelvényre. Remek és minden részletében szónoki hévvel előadott beszédében kegyelettel emlékezett meg a 48-as törvények nagy alkotóiról: Széchényiről, Kossuthról, Deákról, hálával a nemesség és papság hazafias áldozatkészségéről, melylyel kiváltságaikról a haza javára önként mondtak le. Kiemelte, hogy a mit a nép márcz. 15-én a 12 pontban csak kívánt, e napon mint való alkotásokat üdvözölhetett. Végül Isten áldását kérte a hazára és királyra. A beszédet az egész közönség feszült figyelemmel hallgatta s az utolsó szavak elhangzása után szünni nem akaró éljenzéssel és tapsokkal üdvözölte a szónokot. Ezután Neuländer László VII. o. t. szavalt köztetséssel Vörösmarty Hymnusát. Az énekkar Jókainak Belezanay által megzenésített Királyhymnusát adta elő, majd Krüger Jenő VII. o. t. szavalt nagy hatás mellett szép hanghordozással Petőfi remek költeményét a »Ledőt szobrot«. Utána Kepes Miklós VII. o. t. szavalt szépen a »Magyarok Istenét« Petőfirtől. — Az ünnepélyt az énekkar zárta be a Szózáttal, mire a közönség, mely minden pontot lelkesen megtapsolt, emelkedett hangulatban oszlott szét.

* **A főváros polgármesterének kitüntetésé.** A tegnapi hivatalos közli a következő legfelsőbb kéziratot:

A Személyem körüli magyar ministerium ideiglenes vezetésével megbízott magyar ministerelnököm előterjesztése folytán Halmos János, Budapest székes főváros polgármesterének, a közszolgálatban szerzett érdemei elismerésül, a királyi tanácsosi címet díjmentesen adományozom.

Kelt Budapesten, 1898. évi apr. hó 11-én.

FERENCZ JÓZSEF, s. k.

Báró Bánffy, s. k.

* **V. H. O. Sz.** A vidéki hírlapírók országos szövetségének nagyváradi választmánya tegnap délelőtt Fehér Dezső elnökle alatt ülést tartott, a melyen számos egyesületi ügygyel foglalkoztak. Így első sorban bejelentette az elnök, hogy a szövetség ez idei közgyűlését május hó 8-án Temesvárott tartja meg, a hol a hírlapírókat magyaros vendégszeretettel fogják fogadni. A temesvári hírlapírók az ot-tani társadalom vezető embereivel karöltve nagyszabású előkészületeket tesznek, hogy a hírlapírók olyan fogadtatásra találjanak, a milyenben annak idején Nagyváradon rész-sültek, a midőn a szövetség eszméjét megpen-dítették. A gyűlésen Nagyváradról jelen lesznek: Fehér Dezső, Halász Lajos, Kerényi Mik-lós, dr. Kurländer Ede, dr. Adorján Ármin, dr. Adorján Emil. A választmány a közgyűlés tárgysorozatát tárgyalván, elhatározta, hogy *Lo-vassy* Andor helyére, ki az igazgatósági tag-ságról leküszönt, *Halász* Lajost jelöli, hogy ek-ként a nagyváradi hírlapírók közül ismét ket-ten foglaljanak helyet az igazgatóság tagjainak sorában. Bejelentette továbbá az elnök, hogy a nagyváradi pénztézetek kivétel nélkül ki-sebb-nagyobb összegeket juttattak a szövetség-nek. Így a Nagyváradi Takarékpénztár 100 for-rinttal a szövetségalapító tagja lón, a Bihar-megyei Takarékpénztár 30, a Bihar-megyei Bank 25, a Gazdasági és Iparbank 20, a Polgári Ta-karékpénztár 10 frtot adott. E pénztézeteknek külön átiratban mond köszönetet a választmány. A tagsági díjak fizetési módzatainak megbe-szélése után szóba került a szövetség javára a nyáron rendezendő estély ügye. Az előkészüle-tekkel Fehér Dezsőt, Halász Lajost és dr. Dési Gézá-t bízták meg.

* **Bizottsági ülések a városházán.** Ápril hónap hátralevő részén a különböző szakbizott-ságok erős munkában lesznek, mert fontos ügyeket kell megvizitálniok. Ilyenek a közte-metők ügye, a zár-zámadás felülbírlása, a vil-lamos vasut szerződésének átvizsgálása. — A

nyugdíj-bizottság ápril. 18-án délután 4 óraker-ülése. — A pénzügyi szakbizottság ápril 19-én, kedden délután 3 óraker fogja tárgyalni az 1897. évről a főszámvevő által összeállított zárszámadást. — A pénz- és jogügyi szakbi-zottság ápril 20-án délután 3 óraker a köz-temetőkről alkotott szabályrendeletet veszi bí-rálat alá.

* **Orvos-választás a betegsegélyző egy-letben.** A helybeli betegsegélyző egylet ma közgyűlést tart, amelynek legfontosabb tárgya a dr. Kassai Kálmán orvos lemondásával megüresedett orvosi állás betöltése. Mint érte-sülünk két pályázó van: Szöllösi Ernő és Steiner Benő, akik között a szavazatok nagyon megoszlának úgy, hogy az orvos-válasz-tásnál heves küzdelem lesz.

* **Kitüntetett államvasuti felügyelő.** A tegnapi hivatalos közli a következő legfelsőbb kéziratot:

A Személyem körüli magyar ministerium ideiglenes vezetésével megbízott magyar minis-terelnököm előterjesztése folytán Fischer Márton magyar államvasuti felügyelőnek a vasutügy terén szerzett érdemei elismerésül a királyi tanácsosi címet díjmentesen adományozom.

Kelt Bécsben, 1898. évi április hó 12-én,

FERENCZ JÓZSEF, s. k.

Báró Bánffy, s. k.

* **Fényes esküvő.** Tegnap délelőtt fényes esküvő volt a nagyváradi olasz plebánia tem-plomban. Györfy József derecskei takarékpénztári tisztviselő esküdt örök hűséget Petrus József kir. mérnök kedves, szép leányának Petrus Erzsike kisasszonynak. Az ifju párt Dencs János tb. kanonok es-kette; megelőzőleg remek beszédet intézett hozzájuk, szépen kifejtve, hogy ha boldogok óhajtanak lenni, hittel, reménnyel és szeretet-tel ragaszkodjanak a minden jó kuforrásához, az Üdvözítőhöz. Az esküvő után a bájos ara szüleinek házában gazdag nászlakoma volt, a mely után az uj pár elutazott Derecskére.

* **Számonekérés a városnál.** Nagyvárad város hivatalaiban két év óta nem volt számonekérés. Beóthy László főispán teg-nap kitézte a hivatalok vizsgálatát ápril hó 25-ikére. Természetes, hogy az egyes ügyosz-tályokban lesz ezen a pár napon alapos taka-rítás, nehogy sok restáncziát, vagy más hiányt találjon a számonekérészek működése alkalmá-val a főispán.

* **Kitiltott gyógyszer.** A rendőrségre tegnap egy miniszteri leirat érkezett, amelyben felhívják a rendőrség figyelmét egy veszedel-mes orvosszerre. A [miniszternek ugyanis tu-domására jött az, hogy egy Buki Sámuel nevű ügynök Professor Leo cím alatt egy ve-szedelmes és az egészségre nagyon ártalmas gyógyszert hoz drága pénzen a forgalomba. A miniszter a gyógyszert orvosok által megviz-sgáltatta, akik aztán kimondták ennek káros voltát, amiért is a miniszter az egészségügyi tanács tanácsára a gyógyszert az egész ország területéről kitiltotta.

* **Szerkesztő változás.** Winkler Lajos, a »Bihar-megyei Népevelési Egyesület«-nek ala-píttatása óta titkára és az egyesület által ki-adott »Népevelési Közlöny«-nek szerkesztője ezen állásáról lemondott. Helyének betöltéséről a választmány közelebb fog gondoskodni. Le-mondását Szunyogh Péter elnök sajnálattal vette tudomásul.

* **A szocialista apostol irásban és képben.** A hogy a nazarénusoknál Mayer, a szocialis-táknál Várkonyi István megmutatta, hogy a szegény nép elbolondításából nemcsak ura-san megélni, de meggazdagodni is lehet. Vár-konyi István addig játszotta a véres száju szo-cialista agitátort, míg három nagy házat »összeszerzett« Budapesten. Legutóbb a »Föld-mivélés«-cizmellel adott ki szocialista la-

pot, a melyet a rendőrség elkopzott az izgató cikkek miatt. Ezenkívül Várkonyi elindult az országban szocialista körutra s így került Nyiregyházára, ahol szintén izgatta a munká-sokat. A rendőrség és ügyészség tudomást vett erről a vándor apostoloskodásról, azonban Várkonyi ekkor már elugrott. Azóta nem talál-ják sehol. A nyiregyházai vizsgáló-bíró-ság or-szágesan körözi izgatásért s torzonborz arcz-mását is közli a »Rendőri Közlöny«. Remélik, hogy a budapesti három házat nem hagyja gazdátlanul s majd csak előkerül a szo-cialista vándor apostol.

* **Magkereskedések vizsgálata.** Theisz Lajos a budapesti magvizsgáló állomás első assistense néhány nap óta városunkban időzik és a helybeli magkereskedéseket vizsgálja. Ed-dig mietegy 26 magkereskedést vizsgált meg, s egy-két kereskedés kivételével a többi kifogástalannak találta. Theisz még néhány napig itt marad s folytatja a vizsgálatot.

* **Névváltoztatás.** Goldstein Sándor (Sámuel) nváradai orvos vezetéknevét »Gerő«-re változtatta.

* **Elismerés a 48-as honvédeknek.** Az 1848-as honvédekéről, akik élet-halál harc-zot vívtak a nemzet szabadságáért, nagyon mosto-hán gondoskodik az ország. Arad város tör-vényhatósága nemrégben szépen emlékezett meg a nagyidők derék harcosairól. Az ötvenéves forduló alkalmából meleg hangon emlékeztek meg a szabadságharc honvédeiről s a tör-vényhatóság elismerését, háláját, tiszteletét jegyzőkönyvében fejezte ki [a 48-as honvédek iránt. Arad város ezen határozatát pártolás végett Bihar-megye és Nagyváradi város törvény-hatóságának is megküldte.

* **Imádság az osztrák birodalomért.** A Vaterland jelentése szerint Aichner Simon brixeni püspök a következő rendeletet adta ki legutóbbi pástörlevelében: Tudvalevő, hogy bi-rodalmunk belső helyzete jelenleg több tekint-etben veszélyes és csak aggodalommal tekin-tetünk a közeli jövőbe. Ezen veszélyek elhári-tása, valamint az egyetértés ápolás végett szűkebb hazánkban, ezennel elrendelem, hogy valamennyi plebánia templomban a husvéti ünnepek egyikén, vagy fehérvasárnapon a leg-méltóságosabb Oltáriszentségre délelőtt vagy dél-után néhány órára imádságra kitétessek.

* **Bicikliző katonák.** A bicikli nemcsak a sport-kedvelőknél s az otthon unatkozó hől-gyeknél hódít, hanem a hadseregnél is hasz-nálatba vették. Az elmúlt évben tartott nagy-gyakorlatoknál aki biciklivel vonult be s ná-péval is tesz szolgálatot, a bicikli használatá-ért 20 frt összeget utalt ki a katonai kincstár. Ugy látszik azonban, hogy az így kifizetett összeget megsokalták a méltóságos generális urak. Erre enged következtetni a 37. hadki-egészítő parancsnokság átiratából, amelyet Nagy-váradi város katonai ügyosztályához intézett. Kéri a katonai ügyosztályt, hogy hívja fel az ez évben bevonuló tartalékos katonákat, hogy akiknek biciklijök van, akarnak-e a nagy gya-korlatok alatt kerékpárjukkal szolgálni, minden kárpótlás nélkül azonban.

* **A hivatalos lapból.** A tegnapi hivatalos közli: A főrendiház 1898. évi április hó 15-én tartott ülésében, a Budapesten elhalálozott gr. Szapáry Géza kir. főudvarmester örökös jogu főrendi tag nevének az igazoló bizottság által a főrendek jegyzékéből történt törlését tudomásul vette; a mi az 1885. évi VII. törvény-czikk alapján újonnan szervezett főrendiház ez időszereint tagjairól készített s a »Budapesti Közlöny« 1897. évi január hó 19-én 14-ik számában közzétett jegyzék kiigazításául ezenel közzétetik.

* **A közúti vasut kisorsolt részvényei.** A nváradai gözm. közúti vaspálya részv. társa-ság törlesztési terveze értelmében 1897. évre esedékes 27 drb 100 frtos névértékű részvény volt kisorsolandó, mely részvények számát sors-huzás által szokta megejteni. A sors-huzást tegnap délelőtt tartották meg Miskolc-zy Barnabás kir. közjegyző jelenlétében, amikor is a következő számok huzattak ki a szerencse-kerékből: 375, 456, 468, 488, 527, 584, 725, 758, 771, 859, 918, 944, 1098, 1155, 1161,

1235, 1264, 1268, 1419, 1616, 1638, 1704, 1815, 2137, 2337, 2390 és 2645. Ezen részvények 100 frt értékben a társulat pénztáránál f. évi június hó 1-étől kezdve lesznek folyósítva. Egyidejleg tudomásunkra jutott, hogy a közúti vasut az idén is közlekedtetni fogja május 1-étől fűrdővonalait, még pedig a közönségnek előző években nyilvánult óhajait figyelembe véve, amennyiben hétköznapokon délelőtt és délután 2—2 közvetlen fűrdői vonatot, vasár- és ünnepnapokon pedig 5, esetleg 7 közvetlen fűrdői vonatot fog a nváradai hévvezetékhez meneszteni. Az erre vonatkozó részletes menetrendeket különben mielőbb ki fogják bocsátani.

* **Végre megalakult.** A borellenőrző-bizottság még jóformán meg sem kezdte működését, már is annyi gondot okozott a város-házán. A tagjai, előke egymásután köszöntek le a díszes tisztségről. És ez ismétlődött többször. Elnököt csak találtak B o r d é Ferenc tanácsnok személyében, aki le sem mondhat. A S e r d ü l t Bálint lemondásával megüresedett tagságra pedig S t e r n Hermann nevezte ki a főispán.

* **Adomány a szegényeknek.** Fischl G. Károly nagykereskedő elhalálása alkalmából, a gyászoló család nevében ma délelőtt 300 frtot adott át Bamberger Béla dr. a polgármesteri hivatalban, a fővárosi szegények közt leendő kiosztás czéljából.

* **Szemvizsgálat az iparos-tanonczoknál.** A segéd-munkás és tanonczokat tartó iparos polgárok felhivatnak, a n-váradai rendőr-kapitányi hivatal 5828—898. számú átiratában hivattott m. kir. belügyminiszteri 5471. számú rendelete értelmében, hogy az idegen helyről ide érkezett segéd-munkásokat és felfogadott tanonczokat a szolgálatba lépésük előtt szemvizsgálása végett a városi főorvosi hivatalnál — Kossuth-utca 18. szám alatt — leendő megjelenésre haladéktalanul utasítsák, nehogy elmúlásztás esetében bírságolás alá vonassanak. Nagyvárad, 1898. április hó 15-én. Bertsey György, ipartestületi elnök, Jankovics János, ipartestületi főjegyző.

* **Kedvező járvány-statisztika.** Bihar-megye területén a közegészségügy igen kedvező, amennyiben az utóbbi időben alig fordult elő a megyében járványos betegség. Április hó első felében, 1-től 15-ig a kanyaró 4 megbetegedéssel (Gyíresen) szerepelt, a melyhez még a régi 10 betegedés számitandó. Meggyógyult 7, ápolás alatt van 7 beteg. Vörheny betegedés nem fordult elő; a korábbi 22 beteg közül 6 meggyógyult, 16 ápolás alatt van. A járványos gerincz hártyalobb Szentjobb községben 3 esetben lépett fel s 2 halálozást okozott. Más járványos betegség áprilisban nem fordult elő Bihar-megyében. — Nagyvárad városában ápril első felében a vörheny 8 betegülést, a kanyaró 11 és a difteritis 2 betegülést okozott.

* **Egy pár czipó története.** Néha egy pár czipónek is van története. Egy ilyen pár czipóje volt B u l k ó György hatyú-utcai lakosnak is, aki ezt a híressé vált czipót csak néhány nappal ezelőtt vásárolta. A czipót Bulkó ott hagyta szobájában, a honnan azután B i r s á k Lajos — nem tudni mi úton s módon ellopta és azt a nagy-piaczon elakarta adni. A rendőrség azonban még idejében tudomást vett a dologról és B i r s á k o t éppen akkor fogta el, a mikor az a czipó árát vette fel. B i r s á k o t azután a czipóval együtt bevitték a rendőrségre, ahol azóta fogva van.

* **Korcsmázás után.** Sonkolyoson csütörtökön este nagy zúllás volt. A falu nagy része a korcsmában mulatott, aminek a vége természetesen óriási verekedés volt, amelynek folyamán azután F e k e t e Sándor Takács József bottal úgy elverte, hogy az most betegen fekszik lakásán. Takácsot feljelentették.

* **Hárommillió sikkasztó.** Nem hiába Oroszországot tartják a sikkasztók, a hivatalokkal visszaélők hazájának, most lefőzte egy muzsika alaposan egész Európa kis és nagy sikkasztóit. Nem kevesebbet fogott, mint el-emelt 1.800.000 rubelt, ami közel 3 millió fo-

rinttal egyenértékű. Rybin Gabrielovitsch Gábor szent-pétervári születésű uri ember, az elhunyt Stenbock-Fermor Natália grófné irodatiszije volt. A hagyatékot olyan Csáky-szalmájának vette az irodatiszt, az említett összegig megdézsmálta s rendes utlevéllel Németországba utazott és azóta valószínűleg Amerikában van. Európaszerte körözik; jól talált arczképét a budapesti »Rendőri Közlöny« is hozza s az orosz konzul elfogatását kéri.

Tavaszi idényre angol, olasz és honi készítményű kalap újdonságok (a főtiszt. klérus részére is) keztyű és nyak-kendő különlegességek, karlsbadi czipók fekete, barna és zöld színekben urak nők és gyermekek részére, minden igénynek megfelelőleg teljes választékban megérkeztek Fábry Testvérek divatáruházában, melyek rendkívüli olcsó szabott áron árusítatnak el.

Legújabb és legfinomabb kalapok megérkeztek Angolországból a tavaszi idényre Roth M. utóda kalap és férfi divat üzletébe, ahol karlsbadi és pesti czipészek által készített czipók férfi és nő részére kaphatók. Férfi fehérneműk dus választék és méret szerint is kaphatók. 6—0

x **A legjobb asztali, csemege és gyógyborok Berger Lajos Bémer-téri borkereskedésében (Stidl-ház) kaphatók.** A borok valódiságáért felelősség vállalatik. Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan teljesítettek.

Hófehérke.

Megemlékeztünk már előbbi számunkban, hogy ifj. N u s z b e k Sándor pályadij-nyertes költői elbeszélése, a H ó f e h é r k e megjelent. A kedves formájú kis könyv is egyike azoknak, a melyek — dacára pályanyertes voltuknak — java termékei az irodalomnak.

Ez az első benyomásom a munkáról. Aztán meg az idea meglepett. Hogy is ne. Ki ir manapság már tündérmesét versben? Kivesző félben van ez az irodalmi műfaj — akár mint is vesszük a dolgot — akár csak a népszimű. Nehány éve esendült meg hatalmasan az üde naivitás hangja az Argirus királyfi-ról szóló tündérrégében. Ez is vers volt, ez is pályadijat nyert. R a d ó Antalnak hozott babérok. Azóta csend volt. A Pósa bácsi zsánerén nem akadt újabb követő.

És ime a szegedi Dugonics-társaság pályadijat tűz ki költői elbeszélésre és beérkezik egy pályamű, a mely osztatlan tetszést arat, pályadijat nyer és messzekerben felhívja a figyelmet egy fiatal tehetségre, a poeta-szerzőre.

Nincs mit csodálni rajta; mert míg a pályamű minden ízében rávall a kezdőre, addig ugyancsak magán viseli egészében a tehetség és a poétikus véna erős jellegét.

Abban látom a kezdőt, hogy a réges-régen köztudatban átment gyermekmesét, minden szavával, úgy szólva mechanikus hűséggel leírja s nem alakít, nem gyur, nem változtat rajta éppenséggel semmit. A magából nem ad hozzá mást mint a csengő-bongó rimeket, a versformát, szóval a kötött külalakot.

De abban viszont a szerencsés tehetségű poétát látom, mikor az örökszép mesét ilyen épen, minden üdeségével és naiv szépségével el tudta mondani versben. Nem terjengősen, nem banálsan, hanem gyors, kerekded, drámai elevénységgel.

A hang mindég keresetlen, kedves és népies.

Megérzik a művön a »Toldi« hatása; lépten nyomon ennek a remekbe alkotott éposznak a refleksióit látjuk. De hiszen ebben is csak szerencsés kezű volt a szerző, hiszen a legklasszikusabb, a legmagyarabb és a legnépiesebb forrásból merít, mikor A r a n y Jánoshoz fordul formáért, hangért és beosztásért.

Bár a többi poétáink is mind sűrűbben merítgetnének innen; bizony szívesen megbocsátanók nekik!

Ennyit a dolog érdeméről.

A mű részleteiről kevés a mondani valóm. Beosztásban jó; egyes énekei közt ugyan nincs meg a kellő és helyes arány, de mindezt nem róhatni hibául egy oly műnek, a mely egészében ily kerek és tökéletes. Bizonyos az is, hogy nem egyszer ismétli önmagát a szerző; ám 5 éneken át az sem főben járó hiba.

Némi fogyatékosagra vall itt-ott a technika is; nem minden metszete, ríme tiszta.

De ismétlem aprólékos dolgok ezek; a melyek — ha rávallanak is a kezdőre — mégis a megengedhető fogyatékoságok közé tartoznak.

Bemutatjuk különben a szerzőt magát is, mikor költői elbeszélése legsikerültebb részletét, az ötödik éneket egész terjedelmében közöljük.

Ugy gondolom, hogy minden más dicséretnél jobban érvel a leközölt dolog. —i.

TANÜGY.

Osztályvizsgák a főgymnasiumban.

A főgymnasiumba megjött az első hír az érettségre vonatkozólag, amennyiben tegnap jelent meg a hirdetés a fekete táblán, hogy a VIII. osztálybelieknek az évről vizsgái a jövő hóban lesznek 6, 7, 9, 11 és 13-ikán, míg a magán tanulók vizsgái 13 és 14-én lesznek. 15-ikén azután kikapják a bizonyítványt, ami után megkezdődnek az írásbeliek.

EGYESÜLETEK.

* **Felhívás a nagyváradai Ipartestület tagjaihoz.** Utóbbi időben kételyek merültek fel az iránt, hogy az ipartestületi tagoknál alkalmazott napszámok, mely pénztárnál jelentendők be? Pénztárunknak, egy előfordult esetben, a mult kereskedelemügyi m. kir. Miniszteriumhoz intézett előterjesztése folytán ezen kételyek teljesen eloszlattak, a mennyiben a nevezett miniszteriumnak f. évi jan. hó 30-án 3030/VI. sz. a. kelt határozata egész világosan rendeli, hogy úgy az 1891. XIV. t. cz. 64. §-a, mint a pénztári alapszabályok 2. §-a értelmében is, nemcsak a szakszerű munkával foglalkozó segédek és tanulók, hanem az ipartestületi tagoknál alkalmazott egyéb biztosításra kötelezett égyének, a napszámok, könyvelők stb. is a Nagyváradai Ipartestületi Betegsegélyző Pénztár kötelezett tagjai. Ennélfogva felhívjuk a Nagyváradai Ipartestület kötelezettekbe tartozó munkaadókat, hogy nemcsak segédmunkásaikat, tanulóikat, hanem, korra és nemre való megkülönböztetés nélkül, napszámosaikat is, tekintet nélkül arra, hogy egy heti időn túl alkalmazásban maradnak-e, a Nagyváradai Ipartestületi Betegsegélyző Pénztárhoz haladéktalanul jelentsék be. Nagy-Váradon, 1898. évi április hó 15-én. Bertsey György elnök, T e n k e i József titkár.

A joghallgatók április 23-iki felolvasó-estélye.

A természetre nehezedő kedélyt rontó borus idő szürke fátyolát már-már felteszi a nap kellemes melege, eloszlatja az enyhe tavaszi szellő, mely édes rejtelmes suttagásával elmondja mit talán mosolyó szépséges leányjakakról lesett el, elmondja de csak titkosan, hátha nem hallgatja mindenki szívesen, hátha nem érdekel mindenkit?

Nekünk elmondotta, s mi tovább adjuk, mert tudjuk, hogy mindenkit érdekel.

Egy hét mulva, egy rövid hét mulva le szállanak az ég lakó muzsák, egy-egy babérlevelet hozva rózsaujjak között két szép lánynak, s a jogász fiatalságnak, kik a Csarnok csilláros termében áldoznak nekik a megérdemelt babérért.

És pedig valóban megérdemelt babérért!

Avagy két női szépség művészi játéka, kik közül a szőke bájos lányka ábrándos lelke kedves világot a zongora hurjain megjelenítve kíséri az érzelmek erejét legkisebb árnyalatáig híven visszaadó barna, szépsége varázsában tündöklő társnőjét, már egyedül is nem érdemel-e babér?

Vagy a komoly, érdekes barna fiu még komolyabb s talán érdekesebb felolvasása nem járul-e az est sikeréhez?

Vagy a felolvasás, a három csillagról, két csillagról sok csillagnak, finom szatirájú, kacagató humoru, névtelenség homályában kényelmeskedő szerző tollából, nem érdekes-e magában is?

Vagy egy képzett tragikusnak is megfelelő bensőséggel előadott szavalt, nem nyújt-e élvezetet a nemesért lelkesülő minden léleknek?

S végre két ifju művészi zene játéka nem elégti-e ki a szépre, kellemesre vágyó kedélyeket?

És!... (De ne mondjunk el mindent.)

Mindezen kérdéseket a szellő adta elénk, a felelet önökre van bízva, Hölgyeim és Uraim!

Jöjjenek el, s adjuk őszinte kritikánk igaz kifejezését a megmegújuló tapsban.

G.

MULATSÁG.

A honvédtisztek mulatsága.

Egy minden ízében kitűnően sikerült estélyről számolunk be, a helybeli 4-ik honvéd gyalogezred tisztikarának estélyéről. Házias jellegű, zártkörű, de fesztelen és kedves mulatság volt ez és minden bizonynyal sokáig vissza fognak emlékezni reá a vendégek, de főként a jelent volt sok szép asszony és leány.

Hiszen az egyenruha mindig is vonzott és mindig is kedves dolog volt asszonyi szemnek; de a szorosán vett tisztú mulatságok mindig híján voltak valaminek, a fesztelen jókedvnek és a bizalmas szórakozásnak. Ám a tegnapi mulatság örvendetes kivétel ebben is.

Mert most a késő éji órákban, mikor e sorokat írjuk, tetőpontján áll a jókedv a Markovits-házban és nagyon valószínű, hogy a késő reggeli órákban szakad vége — ha ugyan vége szakad — a táncznak.

Első sorban is *Virányi* ezredesné, *Starckenberg* Etti urhölgyé, *Bedő* Károly főhadnagy és *Dénes* Arnold hadnagyé az érdem, akik ezt a kiválóan sikerült estélyt rendezték.

Az estély ugy 8 óra tájban vette kezdetét; *Törley* Emma adta elő *Ábrányi* Emil »férjhez menjek-e?« című monológját, folytonos derűltség és meg-megújuló tapsok között.

Ezután *Gosler* Irma énekelte *Alberto* gyönyörű *Gavotte*-ját. (Ninon, Ninetta, Ninon.) A precíz és finom nuancierozással előadott dalt csakugy, mint a *Faykiss* Irén zongora kíséretét zajos tapsokkal honorálta a hálás hallgatóság.

Végül előadták a *Virágakadást* a következő szereposztással: *Nellike* (Faykiss Irén), *Laczi* (Putnik Béla), *Kati* (Papp Cosima), *Márta* néni (Weisz Karla), *Péter* bácsi (Fábry Károly), *Ödönke* (Weisz Riczi).

Nagyon sikerült műkedvelői előadás volt, különösen *Papp Cosima* és *Faykiss Irén* jeleskedtek hálás szerepeikben.

Ezután *soupée* következett, majd *Dula* Miklós rárántotta frissebbnél-frissebb talp alá

valókat és megkezdődött a táncz, jó kedvvel, kitartással és tüsszel.

A jelenvolt szépek névsorát ugyan helyszőke miatt nem adhatjuk ugyan, de tartozunk azzal a kijelentéssel, hogy a Markovits-ház helyisége régen látott, ha ugyan látott, a szép asszonyt és leányt, mint a mennyit tegnap éjszaka láthatott.

IRODALOM.

— **Értesítés.** Iskolai ünnepek rendezésénél igen hasznavehető »Magyarok hazája« költők dalaiban (2 frt 60 kr. helyett, most 1 frt 35 kr.) s »Haza fias szavaltatok dalok és Indulók« (50 kr. helyett most 28 kr.) cz. kiadványaim, melyek vizsgálati ajándéku is kiválóan alkalmasak. Többi kiadványaimból is a fűzött példányokat fele áron küldöm. Ajánlom továbbá a szintén nálam megrendelhető jeles műveket, *Sully István* nagy műve »Szűz Mária tisztelete« (3 frt 50 kr. helyett 2 frt 15 kr.), *Dr. Demkó György* egyetemi tanár diszműve. »Arpádházi Boéd. Margit élete« 2 frt 20 kr. Szives pártolást kérek tisztelettel. — Eger, *Babik József* tanár.

— **Előkelő világ.** Hetenként megjelenő folyó irat a magyar-nemes társaság számára. I-ső évfolyam 2-ik szám. Megjelenik hetenkint (szerdán). Előfizetési ára 20 forint, egyes szám 50 kr. Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, VII., Csömöri-ut 13. szám III. emelet 19. A folyó irat címlapja egy pecsétellátott pergament mutat. A pecsét kör irata »Idő állj! — óra járj.« A programban ki van fejtve a jelszó ami nem egyebet jelent, mint a mult dicsőségétől inspirált haladást. A vezérezik nincs alá írva, de irálya, gondolatai, szellemes volta, a legmagasabb műveltségű szerzőt tételezik fel. Gróf *Zichy Géza* ir egy nyolcz soros pompás kis verset, mi frappáns hatása a vezérezik remek gondolatai után. Lovag *Frasenelli Lilith* pár eszmét vet oda a husvét alkalmából, Erdélyi *Gyula* nemes tónusa sikerült tárczát ad, ez után, a fogadás a szultánnál czimen egy kép következik a régi időkől, majd ismét egy csinos kis vers, értesítés *Ferencz Nándor* főhről, Gróf *Teleky Gézától* egy rajz az alföldről, Gróf *Szapáry Géza* nekrológia, *Babik Józseftől* egy essay az életről, végre 5 oldalon a hét története és a nevesebb elhunytakról megemlékezés. Pompás szám! Nem szükséges, hogy fejlődjék ez a folyó irat, csak ezen színvonalon maradjon, akkor nagy értékű lesz mindenkor.

— **A Községi Közigazgatás Kézikönyve.** Irta *Dobozsi István*. Elméleti és gyakorlati utmutató a községi közigazgatás minden ágában. A legújabb törvények alapján s különös tekintetét a magyar királyi belügyminiszternek a községi jegyzői szigorlatot szabályozó rendelethez. Ujjonnan átdolgozott és tetemesen bővített ötödik kiadás. 3 nagy kötet.

Mondhatni tíz éve, hogy a közigazgatási reformok felszínén vannak.

Ez idő alatt hol a megyei törvényhatóságok, hol a járások, hol pedig a községek reformjának mikénti megkezdése meríti ki a munkálat akcióját.

Ezen áldatlan eszmeharczba csak egy bizonyos, az, hogy a közigazgatási jognak szakirodalmi művelése megakadt.

Ez az egyes oka, hogy a kiválóbb közigazgatási írók a reformkészületekkel szemben nem mertek vállalkozni arra, hogy a fennálló közigazgatási jog bizonytalan élete mellett nagy fáradságot és munkát, de meg anyagi áldozatot is igénylő szakmunkák megírására fordítsák munkásságukat és tehetségüket.

Ezen állapotoknak és viszonyoknak lehet tulajdonítani azt, hogy a községi közigazgatásnak oly kiváló és elismert érdemlő írója, minő *Dobozsi István* maglódi jegyző, a »Községi Közigazgatás Kézikönyve« című

közismert munkáját, melyet 1886. évben bocsájtott közre negyedik kiadásban, daczára az időközben hozott nagyfontosságú közigazgatási törvényeknek, újabb kiadás alá nem rendezte.

A kormánynek ez év elején tett kijelentése szerint a megoldás alatt álló nagy államjogi kérdések miatt a közigazgatásnak tervezeti reformjai bizonytalan időre elnapolva lettek. A dolog ily fordulata miatt a fennálló közigazgatási jognak szakszerű feldolgozásával tovább várni, a mindennapi élet kivételeivel szemben nem lehet.

A közhasználatban levő szakkönyveket az idők fejleményei tullepték, azok egyes részeiben elavultak, — mondhatni használhatatlannokká váltak, — egyszóval a kellő tájékozást nem nyújtottak, s így az élet kényszerszüksége egy oly közigazgatási közikönyv készítését, mely az újban hozott törvényeket is feldolgozza, elsőrendű feladatá tette.

Ezen okok ösztönözték *Dobozsi Istvánt* arra, hogy »Községi Közigazgatás Kézikönyve« című, ötödik bővített és fejlődött jogviszonyokhoz megfelelőleg átdolgozott szakmunkájával a közönség elé lépjen.

Dobozsi István ezen munkájával egy nagybecsű közigazgatási munkát nyújt a nagyközségnek, melyből ugy a szakember, mint a laikus megbízható vezérfonalat talál a közigazgatás számtalan ágazataiban való eligazodásra. E mellett egy egységes szakkönyvet a közigazgatási tisztviselőknél, különösen a községi hatóságok közegek, a községjegyzői szigorlatra, valamint az államtudományi államvizsgára, illetve szigorlatra készülők, sőt kir. közjegyzők s ügyvédeknek is, mert ez utóbbiakhoz a jogvédelmet keresők nem csupán peres, de perenkívüli és igen gyakran közigazgatási, adó- és katonai, kereskedelmi stb. ügyekben is fordulnak, mire nézve a fent jelzett szakmunka, miután abban az összes közigazgatási törvények, rendeletek, döntvények és elvi jelentőségű határozatok feldolgozva vannak, a szükséges tudnivalók, minden más segédforrás nélkül, e műben feltalálhatók.

Az ujonnan átdolgozott munka különösen felöleli: a) az alkotmány, törvényhozás és önkormányzatot, b) a hadügyi, pénzügyi, bírói és közigazgatási hatóságok szervezetét, c) nemzetiség, vallás, állampolgárság és hivatalviselet, d) községi önkormányzat és közigazgatás, e) egyes, közvetett adók és egyedáruságok, a bélyegilletékek és díjakat, f) a katonai ügyeket, g) a közoktatás ügyét, h) kereskedelmi ügyekből a közutak, vaspályák és iparügyet, i) a földművelési ügyek közül a jog- és birtokviszonyok rendezését, a közhasználatu vizek, állategészségügy és a munkáviszonyokra vonatkozó ügyeket, végre k) a bíraskodás és jogszolgáltatást.

A 3 kötetből álló munka megrendelhető a *Pallas* irodalmi és nyomdai részvénytársaság könyvkiadóhivatalában Budapesten, valamint az összes hazai könyvárusoknál. Ára 10 frt.

Igazságszolgáltatás.

Megnyert 40,000 frtos per. A nagyváradi kir. törvényszék a *Pável-Bánffy* per befejezése után ismét egy nagyobb perben hozott ítéletet, mely pernek kimenetelét nemcsak substratumának nagysága (40.000 frt), de az abban felmerült érdekes jogi kérdés miatt is nagy érdeklődéssel várták városunk jogászai.

A most I. bírói ítélettel befejezett pert 1892. évben *Beke* Sándor és társai felperesek indították *Beke* Eszter férj. *Menszár* Lajosné alperesek ellen.

Felpereseket *Keledi* József, alpereseket dr. *Makói* Pál, dr. *Fazekas* Imre, *Ámánt* Béla, *Hlatky* Endre és dr. *Kiss* Döme nagyváradi ügyvédek képviselték. A per tárgya: *Néhai* özv. *Revak* Jánosné szül. *Borbély* Zsófia volt nagyváradi lakos halála előtt egy végrendeletet adott *Mezey* Mihály kir. közjegyzőnek megörzés végett. E végrendeletben alpereseket tette örökösivé Felperesek, miután sértette igényeiket a

végrendelet megindították a pert a végrendelet érvénytelenítése, törvényes örökrészük megítélésére és járulékaik iránt s kereseteket arra alapították, hogy a végrendeletet megörzés végett átvett kir. közjegyző nem tartotta meg a törvényben előírt szabályokat, melyek szerint a végrendelet átvételénél eljárnia kellett.

Felperesek kereseti követelését a n.-várad kir. t.-szék f. hó 6. és 7-én tartott ülésében — elnök dr. Tassy Pál törvényszéki elnök, szavazóbíró Bary József, törvényszéki bíró — Mihályházy Kálmán törvényszéki bíró előadása alapján megítélte még pedig: özv. Rovák Jánosné végrendelete a felperesek által felhozott indokok alapján megsemmisített s törvényes öröksőkül örökhagyó négy testvére után élő oldalági rokonai (fel-és alperesek) mondtak ki egyenlő számban öröklési joggal.

Kohn Lipót a törvényszék előtt. A múlt hó 6-án a »Nemzeti szövetség« alakuló gyűlésén egy vezna fiatal ember — egy heves szocialista — közbeszólása vonta magára a figyelmet. Ez az ember Kohn Lipót volt, aki nem elégedett ezzel a működésével, hanem néhány nap múlva egy fenyegető levelet irt az elnyomott nép érdekében a rendőr főkapitánynak, amelyben azzal fenyegetőzött, hogy Váradon a szocialistákat felfogja lázítani, mert »neki csak egy szót kell szállant és az egész város polgársága talpon fog állani«, mert hiszen azt mindenki tudja, hogy »milyen hatalmas ember ő a nép előtt«. Kohn Lipót urnak azonban nyakát szegte ez a levél, mert ezután tudakozódás kiderítette, hogy ő itt a szocializmus fővezetője, amiért is heves tiltakozás daczára letartóztatták és azóta fogva is tartják.

A vizsgálóbíró a vizsgálatot hamar befejezte és Kohn-t a törvényszék osztály elleni izgatás miatt vád alá helyezte.

Kohn a vád alá helyezést nem felebbezte meg és így az ügyet e hó 29-ére kitűzték tárgyalásra.

Szülők versengése a gyermekért. Nagypénteken, az Andrassy-uton nagy botrány történt Simon Gyula szolnoki birtokos és a tőle elválva élő neje közt. Mind a két házastárs követeli ugyanis a házasságból származott fiugyermeket, akit mind a ketten igyekeztek már csellel, sőt erőszakkal is magukhoz venni. A budapesti törvényszék a fiut már régebben az apához ítélte s az ott is lakik vele Szolnokon. Nagypénteken Simon Gyula a kis fiával: Florenttel, akit a dajka vezetett, kísértelt az Andrassy-uton a városrét felé. Ugyanekkor szemben jött vele keje, Kovács Terka, a kis leánykájával, Umlauf Teréz nevelőnő és Voiszlovits Ferencz magánhivatalnok kíséretében. A mint az anya megpillantotta a kis Florentet, odarohant hozzá s magához ölelte és csókokkal halmozta el. Simon Gyula abban a hitben, hogy az anya a fiuskát el akarja ragadni tőle, odaugrott s reá támadott az asszonyra, mindenféle becsümlő szavakkal illetve őt. Simon Gyuláné és a nevelőnő erre megfutamodott s egy omnibuszba menekült a kis leánykával együtt. Simon Gyula ekkor rendőrt hívott s követelte tőle, hogy a nőt tartóztassa le, mert a fiuskáját el akarták rabolni. A rendőr vonakodott ennek a kívánságnak eleget tenni, de — mivel Simon Gyula azt kiabálta, hogy ő a belügyminiszter sógora — a rendőr végre mégis engedelmessékedett s a nőt és Voiszlovits magánhivatalnokot bevezette a VI. kerületi rendőrkapitánysághoz; ott aztán jegyzőkönyvet vettek föl s mindannyikat elbocsátották. A két nő, valamint Voiszlovits is személyes szabadság megsértése és becsümlésértés czimén Zboray Miklós ügyvéd útján a budapesti kir. törvényszéknél büntetőfőjelentést tett.

A nagyvárad kir. tábla kitűzött ügyei.

Polgári tanács.

Előadó: **Dobosfy Alajos.**

747. Gál D. Gáborné s. t. özv. — Csarnó Pávelné.
671. Déry Stefánia hagyatéki ügye.
709. Dr. Rinz Mikia — özv. Spitzer Sámuel
709. Filip Ilie — Pugna Irén.
756. Bbkulya Pál — Bakulya György.
763. Kreitler Terézia — özv. Kreitler Ferenczné.

Előadó: **Dr. Marienescu Athanáz.**

614. Király Zsuzsánna — Grobovszky Ignác.
615. Kiss István — Fábán Juliánna.
617. Hegyi Ferencz Danes Erzsébet.
618. Gottfried Berta — Weisz Fülöp.

Előadó: **Fráter Imre.**

149. Kocze Anna s. t. — Beeze Onucz s. t.
456. Nyéki Juliánna — Macsoda Erzsébet.
492. Nyéki Juliánna — Macsoda Erzsébet.
746. Olár György — Teréz János.
876. Olár György — Teréz János s. t.
767. B. Puskás István s. t. Doboz kozség ellen.

Előadó: **Bócz Géza.**

725. Nagy Gy. Istvánné — Nagy Gy. Imre.
755. Gergár Florené hagyatéki ügye.
769. Tóth Ferencz — Szegedi József és neje.
783. Sipos Péter — Isztin György s. t.
784. Gligoreszku Mária — Pakurár Anna.
790. Manye Demeter s. t. Vahl Zsigmond.
811. Gerőcs Juliánna — Gerőcs János.
813. Prisztavok Márton hagyatéki ügye.
837. László Juliánna — László Tógyerné.
853. Ala Anton hagyatéki ügye.
873. Polis Florea s. t. — Holtján Juon.

Előadó: **Dr. Járossy Károly.**

719. Diósi s. t. Mayer Zsigmond.
808. Havas Hugó — Palkovits Fülöp.
828. Mandel Mór csőd ügye.
833. Vélághy Károly — Guttmann Albert.
842. Békés Szt. András tkptr. — Léderer Ignác.
850. Szende Tivadar — Engel Mihály.
864. Dr. Lengyer Sándor — ifj. Erdős János.
706. Viesenmayer Jánosnak tkvi. ügye.
739. Karczagi népbank — Szatmáry Imre és neje.

REGÉNY-CSARNOK.

AZ ARANY CSEREBOGÁR.

Irta: Poe Edgar. Fordította: Vaday József.

Néhány évvel ezelőtt bizonyos Legrand Williammal köttem ismeretséget. William régi jó családból származott, szülei után szép vagyon örökölt, de ismételt csapások nyomorba döntötték. Ekkor elkedvetlenedve a világtól, odahagyta balsorsa színterét és szülővárosából New-Orleansból Sullivan szigetére ment lakni, mely közel Charlestonhoz a Déli Carolinák közt fekszik.

Ez a sajtáságos sziget mintegy három mértföld hosszú és egészen a tenger homokjából alakult; szélessége egy negyed mértföld lehet. A kontinestől egy alig észrevehető tengerszoros választja el, mely a vizimadarlepte sziklák közül csillog ki. A sziget növényzete silány, alig láthatni rajta egy kinőtt fát, csak keleti partján, a Mölsrie nevű erőd közelében, hol a charlestoni ház elöl menekülő európaiak nyárára egy csoport faházat rögtönöztek, — találunk néhány árnyéktalan, csenevész pálmát. A sziget többi részét majdnem áthatlan myrtusbozót fedi, mely illatával betölti a levegőt.

Itt épített kunyhót Lagraud magának akkortájtban, mikor én vele megismerkedtem. Anynyira érdekelt ez ember, hogy evadonban csakhamar belső barátság fejlődött ki közöttünk. Legrand kitűnő nevelésben részesült, ez még itt is meglátszott rajta, hanem gyógyíthatlan

misantrop kedélye miatt rendkívül ingatag emberré vált. Egyik pillanatban szertelen fölhevültség vett rajta erőt, a másik percben már végtelen levertség áldozata lőn. Könyvei voltak, de keveset foglalkozott azokkal; főfoglalkozása a vadászat és halászat volt. Különösen kagylókat szeretett gyűjteni, de rovarokból is volt olyan gyűjteménye, hogy maga Swammerdam megirigyelte volna.

Egy öreg néger volt egyetlen társa e magányban, kit bár Legrand szülei szabaddá tettek: ő a világeért el nem hagyta volna »Will urfit«, mint ahogy nevezni szokta. Ez a szerencsen valódi árnyéka lett Legrandnak.

Ama szélességi fok alatt, mely alá Szilivan szigete esik: a tél annyira enyhe szokott lenni, hogy tüzelésre ritka télen van szükség, mindamellett ezen év októberének egyik napján, amint épen barátom látogatására indultam, már naplemente előtt ugyancsak lehült a levegő. Néhány hét óta mit sem hallottam felőle s kunyhójához érve hangosan kopogtam. Semmi felelet.

Meggyőződve, hogy a gazda nincs honn, a szokott helyről elővettem a kulcsot s beléptem.

A kandallóban pompás tűz lobogott. Kényelembe téve magam vártam, míg a lakók megérkeznek.

Öreg este lett, mire megjöttek. Jupiter, az öreg cseléd egy vizityukot hozott vacsorára. Nevetett, boldog volt, hogy ama ritka pillanatok egyikét élvezzi, amikor gazdáját jobb kedélyben látja.

Legrand egy ismeretlen kagylót talált, majd egy cserebogarat vett üldözőbe, melyet sikerült is elfognia.

— Ez valami különleges, ismeretlen faj, — mondá — Déheit majd holnap meglátja. Különben addig is lerajzolhatom önnek, folytatá hirtelen hozzátéve.

Leült egy kis asztalhoz és tintát, tollat kapott elő, hanem papirt nem talált hozzá.

— Mindegy no, jó lesz ez is. Zsebéből valami összegyűrt, avult pergamentarabot kapott elő s hamarosan rácsinálta a vázlatot.

Amint bevégezte, elébem adta a rajzot, de e pillanatban mozgás hallott és egy óriási ujjfunlandi kutya rontott be a szobába. Nekem esve ugy elkezdett hizelegni, hogy majdnem székestől döntött fel. Végre megszabadulva tőle, a rajzot kezdtem vizsgálni, de sehogyszem tudtam belőle kiokosodni.

— Nem tudom benne fölfedezni a cserebogarat, jegyzém meg. Inkább hasonlít valami koponyához, vagy halálfejhez.

— Koponyához? — szólt Legrand. Ah igen, most már értem. Csakugyan lehet benne valami hasonló. Ez a felső folt a szemeket, ez a harmadik a száját teheti. Különben az egész ovál alakú.

— Igen, csakugyan lehetséges, de tartok tőle, hogy ön nem valami művésziesen rajzolt. Szeretném csakugyan a bogarat látni.

— Nem értem. Hát azt hiszi, hogy csakugyan valami kontár rajzoló vagyok? Én azt hiszem, magamhoz képest elég jól megtanultam rajzolni, mert hiszen kitűnő mestereim voltak.

— Én meg azt hiszem, tréfa az egész. Csakugyan ezt körülbelől vehetjük koponyának, de cserebogárnak legkevésbé. Hol vannak például a csápok, melyekről ön az imént beszélt?

— A csápok? A csápok? Én azt hissem, elég világosan jeleztem.

— Jó, hanem én nem tudom megkülönböztetni.

(Foly.köv.)

TAVIRATOK.

Ő Felsége jótékonyasága külföldön.

Budapest, április 16. (Saját tud. táv.) Londonból távirják: A dattoni német jótékony egyesület tegnap tartotta a Metropoli szállodában Schróder báró elnöklete alatt és az osztrák-magyar és a német nagykövetség tagjainak részvétele mellett évi ünnepi lakomáját. Az évi adományok,

amelyek között Ferencz József csásár és király és a német császár adományai is vannak, 3020 font sterlingre rugnak. Ezenkívül 2335 font sterlinget gyűjtöttek külön kiadásokra.

Ferencz Ferdinánd a csapatok előtt.

Bécs, április 16. (Saját tud. távirata.) A mai katonai ünnepélyen Ő Felsőge mellett Ferencz Ferdinánd először vett részt új méltóságában.

A Kubai ügy.

Budapest, április 16. (Saj. tud. táv.) Madridi táviratok szerint: A Fakra ügy-nökség szerint a hajóhad szaporítására eddig aláírt összeg 3 millió restára rug.

Budapest, márcz. 16. (Saj. tud. táv.) Madridból távirják: A Kubai gyarmatkormány a régens-királynéhoz manifestumot intézett, melyben Spanyolország jogainak valamint Kuba szabadságának és re-organisációjának megvédésére feltétlen közreműködését ajánlja fel, kijelenti, hogy az anyaország irányában hálás Kubai nép mindig ennek pártján lesz, hogy a nemzet becsületét és souverénitását, valamint a gyarmatok szabad intézményét még a legnagyobb áldozatok árán is fenntarthassa.

Budapest, április 16. (Saj. tud. táv.) Washingtonból távirják: Egy hadparancs 8 gyalogsági ezredet New-Orleansba, 7 ezredet Mobilebe és 7 ezredet Tampabara rendel. 6 lovas ezred, valamennyi könnyű üteg és tüzérezred, 2 kivételével, Chickamangaba megy. Az egész mozgósításban 20.000 ember vesz részt.

Budapest, április 16. (Saját tud. táv.) Washingtoni távirat: A szenátus tegnapi ülésében elhatározta, hogy a kubára vonatkozó határozati javaslat felett a mai ülésben okvetlenül megejtí a szavazást.

Vissza Krétából.

Budapest, április 16. (Saj. tud. táv.) Pólából távirják, hogy a török-görög konfliktus alkalmából a krétai vizekre küldött hajóhadunk oda vissza érkezett. Nagy óváczióval fogadták.

Görög mozgólódás.

Budapest, április 16. (Saját tud. táv.) Konstantinápolyból írják: A »Fercz« orosz ágyunaszád Sebastopolból Trapezuntba elindult. Az orosz konzul jelentése szerint attól tartanak, hogy ott a görög husvétii ünnepek alatt zavargások lesznek. Más zulkok jelentései szerint ez aggodalmak túlzottak. Erzerum felszerelésére tizenkét 10 és fél cm-es ágyut és 6 hegyi ágyut küldtek oda, amelyeket Görögországból zsákmányoltak.

KÖZGAZDASÁG.

Valami a borhamisítókról.

A minap egy ujságba azt írta egy borkereskedő, hogy a *bornak nincs hitele*. Uram fia! Ez bizony elég vakmerő állítás, mert mindenki tudja, hogy a *bornak hitele is, becsülete is van*, volt és lesz is mindig. Már tudnillik annak, *ami bor*. A *bor hitele* tehát meg van, csak az *embernek nincs hitele*. Hiszen igaz az, hogy a borkereskedő becsülete a borban van, de még-

sem a bor az oka, hogy a kereskedőben nem bizik a közönség, tehát a borsínálók nem a bor hitelét járták le, hanem — *borkereskedő hitelét!* Vannak emberek akiknél a bornak ma is van hitele, de megesik, hogy a közönség bizalmával ezek is visszaélnék, tehát akármelyik végén kezdjük is a doigot: mindenkép oda jutunk, hogy a borhamisítók nem a bor hitelének ártottak, hanem a borárosokénak.

Hogy pedig a borkereskedők ezt az önmaguk elleni vétket elkövethették, ennek nyilvánvalóképen a törvények gyengesége volt az oka s ezért nagyon helyesen cselekedett az országgyűlés amikor új törvényt hozott a borhamisítókra.

Am hiszen ez a törvény is érne valamit, ha *mindenütt végrehajtanák*, de mai napság már nem elég egy két *példa* mindenféle szigoruan kellene eljárni.

A régi jó időkben nem volt annyi borhamisító mint ma s mégis szigoruban bántak azokkal, hogy a *bor* és az ember becsületét megtartsák. Würtenbergben 1703-ban megtörtént, hogy *Chrai János Jakab* nevű embert halálraítélte a törvényszék és *le is fejeztette*, mert a borokat ólomcukorral és festőanyagokkal panesolta. A krónika elmondja, hogy Chrai János *»mellő büntetésképp a szék-városban lefejeztette, a borhamisításról írt könyvei lefoglaltattak és a hóhér által elégettettek, továbbá a mérges bor megsemmisítése által minden további bajnak eleje vételett.*

A régi magyarok lefejezés helyett egyszerűen *beverték a fejét* a borhamisítónak, de én Istenem, mi lenne ma — amikor egymásra szabja a bíróság a pénz és fogházbüntetést a borpanesolókra, — mi lenne ma, ha csak legálább *fejbeverésre*, nem pedig *fővéttelre* ítélné is a bíróság a borhamisítókat! Azt hiszem ezrével kellene fejbeverni hazánkban is az embereket, míg a *bor hitelét* helyreállítanók.

Vadaj József.

TÓZSDE.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Gabonatőzsde.

Készáru búzában az irányzat szilárd volt.

Határidők.

Budapest, április 16.

Buza őszre	9.56
Buza tavaszra	12.66
Tengeri	12.34
Rozs őszre	8.65
Zab őszre	5.37

Értéktőzsde.

Az irányzat szilárd.

Budapest április 16.

Déli vasut	353.60
Rimamurányi	253.—
Magyar jelzalog	242.60
Magyar leszámítoló	252.1/2
Iparbank	101.25
Budapest közuti	401.1/2
Kereskedelmi bank	1404.—
Villamos vasut	272 —
Salgótarjáni	620.—
Waggon-kölcsön	038.26

Bécs, április 16.

Az irányzat szilárd.

Osztr. hitel	355.1/4
Magyar hitel	374.1/2
Allamvasut	342.50
Birodalmi márka	58.82

Hivatalos árfolyamok

Budapesti Áru- és Értéktőzsde, 1898 április 16-én.

Magyar aranyjárdék 4%	121.—
Magyar koronajárdék	99.20
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	119.25
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	100.45

Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	122.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	97.50
Italmérsi jog megváltási kötvény	100.60
Horvát-szlavon föld tehermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyeresémi sorsjegy-kölcsön	160.—
Visszaszabályozási és szerelési sorsjegy kölcsön	140.—
Osztrák járadék ezüstben	101.75
Osztrák járadék aranyban	101.75
Osztrák járadék ezüstben	121.53
Osztrák korona járadék	101.76
1860. Osztrák államsorsjegyek	143.25
Osztrák magyar bankrészevény	920.—
Magyar hitelbankrészevény	3 5 25
Osztrák hitelintézeti részevény	355.—
Páris vista	344.50
20 márkás arany	951.—
Német birodalmi márka	58.75
London viste	120.45
Páris vista	47.70
20 márkás arany	11.74

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

NYILTTER.

Legszebb faj

csemege szőlő,

legnemesebb

faj almák

és mindennemű déli gyümölcsök.
— Ajánlom még tisztán kezelt, természetes

hegyi-boraimat,

a következő legolcsóbb árban:

Asztali ó-bor	literje 30 kr.
Asztali ó-bor, I.	32 kr.
Magyarádi ó-bor I.	40 kr.
Magyarádi peesenyebor	48 kr.
Ménesi veres bor	44 kr.
Ménesi veres bor, I.	64 kr.
Magyarádi új-bor, I.	34 kr.

100 liter kitünő asztali ó-bor:

20, 21 és 22 frt.

Mindennemű üvegelt **csemege, aszú és pezsgő borok a legolcsóbb árban. A legolcsóbb s legjobb »MATILD« és »BAROSS« forrás ásvány-gyógysavanyu-vizek nagy raktára.**

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek

Kiváló tisztelettel:

MERTZ NÁNDOR,

113 4-5

Nagyváradon, N.-Kőrös-utca,
(Mertz-ház.)

Telefon összeköttetés.

Horváth János

szücsmester,

üzlethelyiség és kalap nagyraktár

Nagyvárad, Olaszi, Fő-utca,

Orsolya-zárdával szemben.

Téli ruhákat és szőnyegeket nyári megőrzésre szücs üzletemben kezesség mellett elfogadok.

Tisztelettel

HORVÁTH JÁNOS,

127 2-3

szücsmester.

Dr. Högyes-féle

az egész világon szabadalmazott higiénikus asbest talpbetét

Egy talpmány, mely hosszas kísérletek és fáradságok eredménye hivatva van, hogy az emberi test leglényegesebb részét megóvja a **meghűléstől**. Nincs többé **tyukszem, borkeményedés, lábleitérés, lábégés,** meg van védve **hideg vagy meleg és lábizadás** ellen az, ki cipőjét **Dr. Högyes-féle szabadalmazott Asbest talpbetét** látja el. **Csuszban** szenvedőknek és **köhögésre** ingerülteknek magbecsületlenül értékü. Az **Asbest talpbetét** kitűnőségét legjobban bizonyítja, hogy a cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig **22500** pár szállított. Ára páronként 1 frt 20 kr. gyermekeknek 60 kr. Szállítás csakis utánvétellel. Felvilágosítások és prospectusok ingyen.

Általános Asbestáru-gyár betéttársaság Budapest. VI., Sziv-u 18.

A BIKSZÁDI

ásványos gyógyvizet,

mely egyedüli a maga nemében, több hírneves egyetemi orvostanár és hírneves vidéki orvosok, hatásánál fogva fölébe helyezik a **külföldi és drága Selters és Gleichenbergi vizeknek**. Gyógyító hatása a **BIKSZÁDI ásványos gyógyviznek** kitűnően bevált idült és heveny légcsőhurut, hangszálag hurut, **vérköpés** ellen. Nagy konyhasó tartalmánál fogva, **vérhányás**, tüdőcsúcs hurutnál és kezdődő **gümőkornál**, továbbá kitűnő eredményt értek a **bikszádi víz** alkalmazása által **emésztetlenség**, idült- és heveny gyomorhurut, máj és **epe** hólyagbántalomnál, a **beleik** renyhe működésénél, vesehomokban szenvedőknél, a nyirok renyhe keringésénél, valamint görvélykóros daganatoknál, heveny- és idült női bántalmaknál mint specificum vált be.

Árlappal és ismertető könyvecskével bérmentve szolgál:

Bérlők: **ALMER LAJOS és KÁROLY**, a kútkézelőség, nagybányai lakosok. Bikszád, Szatmár megye.

Kapható **Nagyváradon, Kádár János és Wurst József** urak fűszer üzletében.

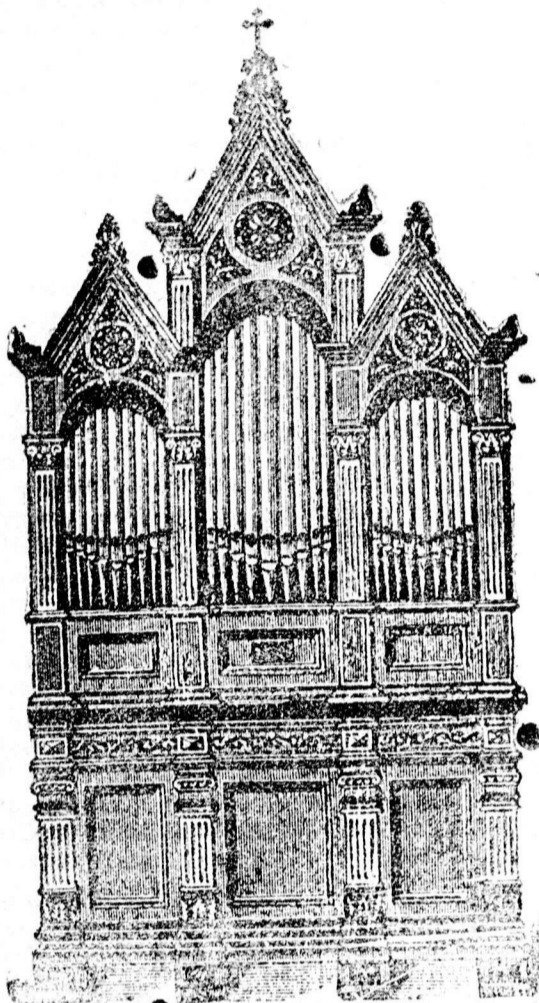
Az alant irt legjutányosabb árak mellett, **házhoz szállítva**: egy üveg 1/2 literes **bikszádi víz 14 kr.**, ha az üveget visszaadjuk **11 kr.** Egy üveg 1 literes **bikszádi víz 22 kr.**, ha az üveget visszaadjuk **16 kr.** Egy láda 40 1/2 literes üveg **bikszádi víz 5 frt 20 kr.**, a 40 üres üveget ha visszaadjuk **3 frt 70 frt.** Egy láda 25 1 literes üveg **bikszádi víz 5 frt 20 kr.**, a 25 üres üveget ha visszaadjuk **3 frt 70 kr.**

131 5-10

FRIEDL LIPÓT

ORGONA, ZONGORA ÉS HARMONIUM MŰÉPÍTÉSZ
Nagyváradon, Szent-János-utca 332. szám alatt.

Miután czégem közel **20 évi** főállását elérte, mely idő alatt **16-nál több új orgonát** építettem s számos javításokat eszközöltem.

Mint eddig egy ezután is főtörekvésem leendő jó, szolid és lelkiismeretes munka által a n. é. megrendelő közönség megelégedését kiérdemelni.

Kiválóan a főtisztelendő papság becses figyelmébe ajánlom **templomi orgonák** készítésére a legjobbnak bizonyult **pneumatikus** vagy **mechanikus** szerkezettel a leglelkiismeretesekben készitek.

Ugyszintén **fis-harmoniumokat** készitek tetszés szerinti változatokkal. Különböző árban.

Saját felügyeletem mellett eddig **Balmaz-Ujváros, Furta, Esztár, Fűzes-Gyarmat** és **Komádi egyházközség** részére a legnagyobb megelégedésre készítettem új orgonákat.

Készítményeim több kiállításon lettek **kitüntetve.**

Szíves pártfogást kérve
102 5-10 tisztelettel

FRIEDL LIPÓT,

orgona és zongora műépítész.

50.000 sorsjegy

Ezen sorsjáték 6 osztályra osztott össznyereménye a következő:

korona		korona	
1 jutalomnyeremény	à 600,000	1 nyeremény	à 25,000
1 nyeremény	„ 400,000	7 „	„ 20,000
1 „	„ 200,000	3 „	„ 15,000
2 „	„ 100,000	31 „	„ 10,000
1 „	„ 90,000	67 „	„ 5000
1 „	„ 80,000	3 „	„ 3000
1 „	„ 70,000	432 „	„ 2000
2 „	„ 60,000	763 „	„ 1000
1 „	„ 40,000	1238 „	„ 500
5 „	„ 30,000	90 „	„ 300

31700 nyeremény à 200 kor. 3900 nyeremény à 170 kor. 4900 nyeremény à 130 kor. 50 nyeremény à 100 kor. 3900 nyeremény à 80 kor. 2900 nyeremény à 40 kor., összesen

50,000 nyeremény
13.160,000 korona összegben.

100.000

A legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben
EGY MILLIÓ KORONA.

BIHARI EDE

Magy. kir. szabadalmazott

osztálysorsjáték

főelárusító helye.

Eküldök utánvétellel vagy a betétösszeg előleges beküldése ellen (postautalvánnyal vagy ajánlott levélben)

I. osztályu eredeti sorsjegyet

egy egész	egy fél	egy negyed	egy nyolczad
6.— frt	3.— frt.	150 frt.	—75 kr.

A hivatalos terv minden megrendelőnek ingyen mellékeltek. A húzásjegyzéket mindjárt a húzás után felszólítás nélkül beküldöm.

Megrendeléseket kérem minél előbb a sorsjegyek eladásával megbízott főelárusítónak

BIHARI EDE BUDAPEST, Kerepesi-ut 20.

beküldeni.

!ÚJDONSÁGOK!

A tavaszi idényre nagy választékban megérkeztek

NÁDOR L. és TÁRSA

férfi-divat és czipőüzletében

Nagyváradon, Zöldfa-utca,

hol a legjobb minőségben

rendkívül leszállított árban

a következő áruk kaphatók:

legujabb divatu zöld és barna bőrből készült czipők,

férfi sárga fél és egész fűzős czipők,

női és gyermek czipők, salon és reggeli czipők,

legujabb divatu kalapok,

ingek, gallérok, nyakkendők, tuorista-ingek, sétabotok,

esőernyők, férfi-keztyűk, harisnyák,

zsebkendők és illatszerek.

88 9-10

TELEFON!

Telefon!

Valódi Pichler-féle kalapok raktára.

Tisztelettel

NÁDOR L. és TÁRSA.

Üzlet-átvételi értesítés!

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy Bémer-téri Grunwald-házban levő HIRSCHL H. czég czipó-üzletét átvettem,

kalap- és uri-divat czikkekkel

a mai kor legmagasabb igényeinek megfelelően kibővitve

Hirschl H. utóda PÁRTOS ARNOLD czég alatt

tovább vezetni fogom.

Elvem a legjobb minőségű árukat tartani és a legjutányosabb árakon árusítani.

Dús választék: Carlsbadi és párisi különlegességek női-, férfi- és gyermek czipókben. Legujabb divatu kalapok. Férfi- és gyermek fehérneműk. Legizlésebb nyakkendők. Francia batiszt és vászon zsebkendők. Glacé angol és selyem keztyűk. Női, férfi és gyermek harisnyak. Esernyők gyári raktára stb.

Midőn még a t. vevőközönség szíves figyelmét elődömtől átveit 5000 pár női-, férfi- és gyermek czipókra felhivom, melyeket 40 százalékkal olcsóbban árusítok ki, — b. pártfogásukat kérve, vagyok

kiváló tisztelettel

Pártos Arnold.

100 4—5

Nagyvárad-Szöllősi Gőz-Sörgyár

Pecze-Szöllős (Nagyvárad mellett.)

Van szerencsénk a n. é. fogyasztó közönségnek a főzdenkben készült kitünő minőségű, erősen főzött és megfelelőleg érlelt

László- és Márcziusi sört

ajánlani.

Tekintve, hogy az ősz folyamában tetemes költséggel nagy szabású és kitünő rendszerű új ászok és jégpinczét építettünk, azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy minden tekintetben kifogástalan, kitünő termékünkkel a legmesszebb menő igényeket is kielégíthetjük.

Megrendeléseket úgy hordók, mint 50 palaczkot tartalmazó ládákban közvetlen gyártelepünkön Pecze-Szöllősen (Nagyvárad mellett) avagy városi irodánkban Nagyváradon fogadunk el.

Nagyvárad-városi vevőinknek a sört saját fogatunkon hához szállítjuk.

Árjegyzékkel kívánatra készséggel és bérmentve szolgálunk.

106 11—15

Kérve a n. é. közönségnek további szíves pártfogását, maradunk szolgálatára készen.

Kiváló tisztelettel

Nagyvárad-Szöllősi Gőz-Sörgyár.

Csődtömegek eladása!!!

A n. é. közönség b. tudomására adom, hogy két üzletet csődtömegben megvettem, a melyben csupa finom áruk vannak, mint

női ruha szövetek

nagy választékban. Ottomán selymek, bársonyok, plüsch és ugy rövid áruk is mint csipkék, szalagok, férfi ingek stb. az összes árukat a beszerzési ár feléért vagyis 50% ár veszteséggel kiárusítom kicsinyben.

Fölhivom a n. é. közönséget e ritka alkalom kihasználására és kérem b. meglátogataikat.

134 2—3

kiváló tisztelettel

LUSZTIG ÁBRAHÁM,

Nagypiaczter.

Némethy-ház.

Különlegességek:
Nyakkendők
és
zsebkendőkben.

UJ URI

Patent
BICZIKLI
cipők egyedüli raktára.

DIVATÁRUHÁZ

EIGNER EDE Nagyvárad, Zöldfa-utca.

Van szerencsém a t. czimü közönség nagybecsü tudomására hozni, hogy a Zöldfa-utczában, ifj. Weisz Bernáth czéggel szemben — egy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

uri divat és cipő-üzletet

nyitottam.

Raktárom állandó tárháza lesz a legutolsó divatnak megfelelő minden a szakmámba vágó cikkeknek, u. m.

czipők minden kivitelben,
angol és olasz kalapok, nyakkendők, fehérneműek,
satén és selyem ingek,
zsebkendők, harisnyák, esőernyők,
SÉTABOTOK,
francia és angol illatszerek, pénz- és szivar-tárczák,
ing- és kezelő-gombok, keztyük,
utazó bőröndök és kézi táskáknak stb.
legnagyobb választékban.

Számos éven át e téren szerzett tapasztalataim, valamint olesó bevásárlási forrásaim által azon kellemes helyzetben vagyok, hogy áruimat, mint

a legjobbat a legjutányosabb árban

bocsáthatom t. vevőim rendelkezésére. — Szolid üzleti elveimmel pedig oda fogok hatni, hogy t. vevőimet mindenkor és minden tekintetben kielégíthessem.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, ínaradtam

Legújabb
angol
KALAPOK.

kiváló tisztelettel

EIGNER EDE.

Valódi
francia
ILLATSZEREK.